

INTUITIO vs RATIO

ABSTRACT

Matilda Palmu
Lahti University of Applied Sciences // Institute
of Design and Fine Arts
Bachelor of culture and arts // Furniture design
Graduation project // Spring 2015
Pages: 138

Key words: intuition, reason, design process,
juxtaposition, art & design

My graduation project juxtaposes two different design processes, one of which is based on the intuition and the other reason. I made two pendant lights based on intuitive and rational process. As an end result I compared how these two approaches and outcomes differed from each other.

The theoretical part of my thesis consists of images and explanations about different styles and design methods. I compared, for example, what kind of products are created when guiding factors for the design process are emotion and reason. The theoretical part of my graduation project served as the basis for my design.

TIIVISTELMÄ

Matilda Palmu
Lahden Ammattikorkeakoulu // Muotoilu- ja
Taideinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma // Kalustemuotoilu
Opinnäytetyö AMK // Kevät 2015
Sivut: 138

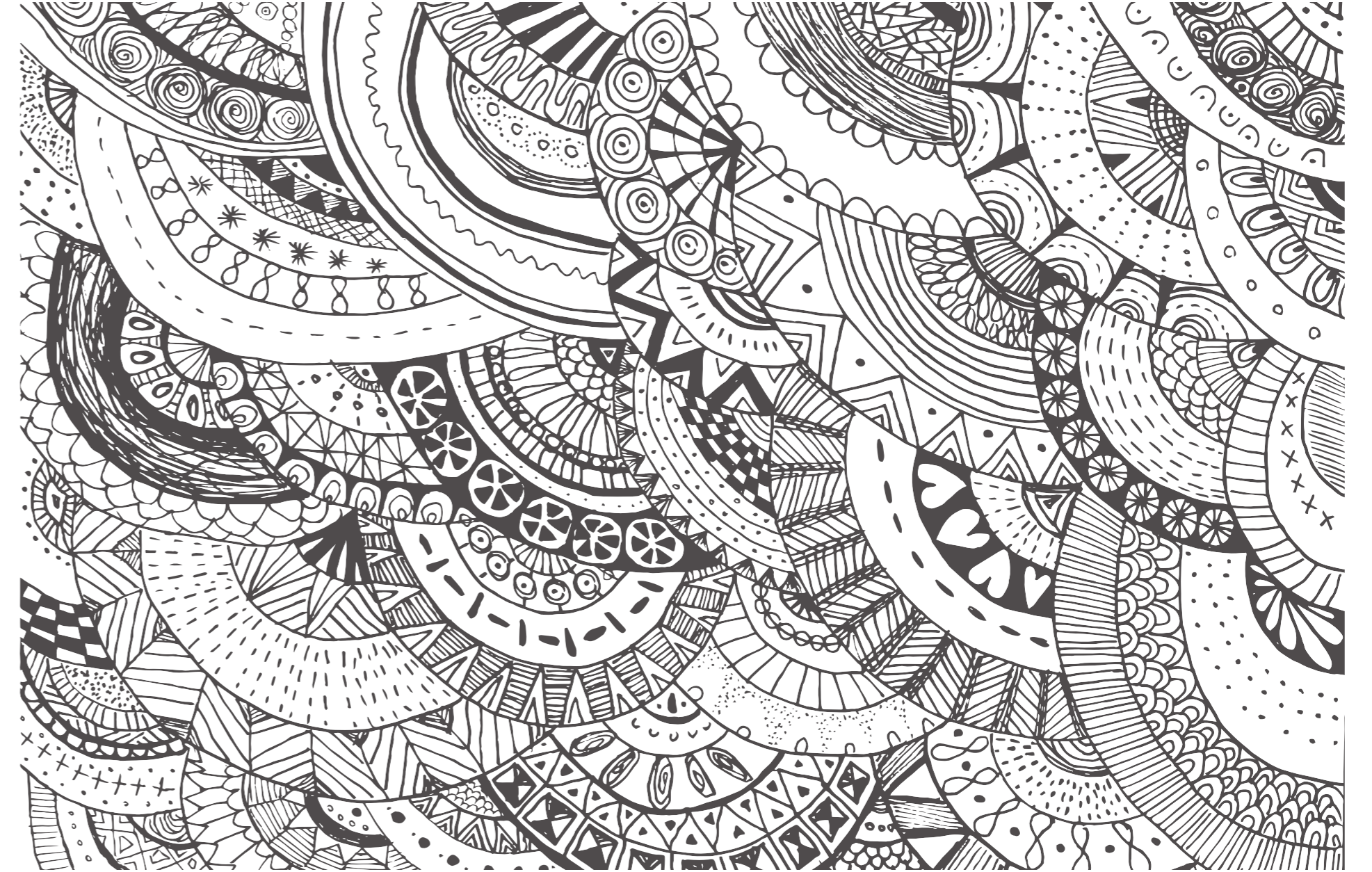
Avainsanat: intuitio, ratio, suunnitteluprosessi,
rinnastus, taide & muotoilu

Opinnäytetyöni rinnastaa kaksi erilaista suunnitteluprosessia, joista toinen perustuu intuitioon ja toinen ratioon. Valmistin intuitiivisen ja rationaalisen prosessin pohjalta kaksi riipuväläistä. Lopuksi vertailin miten nämä prosessit erosivat toisistaan ja millainen vastapari (intuitio vs ratio) syntyi. Teoriaosuudessa kuvaesimerkkien avulla vertailin erilaisia tyylejä ja tapoja suunnitella tuotteita. Tutkin esimerkiksi millainen tuotepari syntyy kun ohjaavana tekijänä on tunne ja vastavuoroisesti järki. Teoriaosuus toimi pohjana omalle suunnittelutyölleni.

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	6	8.3 RATIO	91
1.1 AIHE JA TAUSTAT	9	8.3.1 BRIEF	93
1.2 TUTKIMUSASETELMA	10	8.3.2 MENETELMÄ	93
2 TUNNE VS JÄRKI	13	8.3.3 TYYLI JA TUNNELMA	94
3 SUBJEKTIIVISUUS VS OBJEKTIIVISUUS	19	8.3.4 LUONNOSVAIHE	97
4 KAAOS VS JÄRJESTYS	25	8.3.5 LOPULLINEN MUOTO JA VALMISTUS	112
5 ITSEILMAISU VS SÄÄNNÖT	31	9 LOPPUTULOS	118
6 INTUITIO VS RATIO	37	9.1 INTUITIO	120
7 PÄÄTELMÄT	43	9.2 RATIO	124
8 PROSESSI	47	10 ARVIOINTI	129
8.1 TAVOITTEET	48	10.1 PÄÄTELMÄT	130
8.2 INTUITIO	51	10.2 PROSESSI	132
8.2.1 BRIEF	52	10.3 VALAISIMET	133
8.2.2 MENETELMÄ	52	11 LÄHDELUETTELO	134
8.2.3 LUONNOSVAIHE	55		
8.2.4 YHTEENVETO	80		
8.2.5 IDEOISTA TUOTTEEKSI	81		
8.2.6 VALMIS MUOTO	89		

1 JOHDANTO

Kuva 2, piirtämäni kuva, "Muotollijan muistinpanot", 2014

1.1 AIHE JA TAUSTAT

Minua on jo pitkään kiinnostanut muotoilun ja taiteen välinen rajapinta. Minua kiehtoo myös järjen ja tunteen ristiriita. Koen ihmisenä jatkuvasti olevani kahden voiman vietävänä, intuition ja ration. Näkyykö tämä työskentelyssäni, jos vuorotellen antaisinkin toiselle kokonaan vallan? Onko se edes mahdollista?

Opinnäytetyössäni tahdon rinnastaa täysin rationaalisen ja täysin intuitiivisen muotoiluprosessin. Tästä rinnastuksesta syntyy vastapari, intuitio ja ratio.

Inspiraatio tähän aiheeseen syntyi Muotoilijan identiteetti -kurssilla, jossa saimme avoimen tehtävänannon valmistaa 3 tuotteen mallisto, joka kuvaa muotoilijaidentiteettiämme. Ihastuin tällaiseen avoimeen ja kokeilevaan työskentelytapaan. Koin tällaisen työskentelytavan omakseni.

Vaikutteita opinnäytetyöni aiheeseen sain myös vaihtokevästä Hollanissa (University of Arts, Utrecht), jossa muotoiluprosessiin suhtauduttiin paljon taiteellisemmin ja intuitiivisemmin, kuin mitä Suomessa.

Suunnittelen siis kahden valaisimen parin: sama esine, eri taustat. Rinnastan intuitiivisen ja rationaalisen muotoiluprosessin teorian ja tekemisen kautta sekä tarkastelen niiden eroja eri esimerkein.

1.2 TUTKIMUSASETELMA

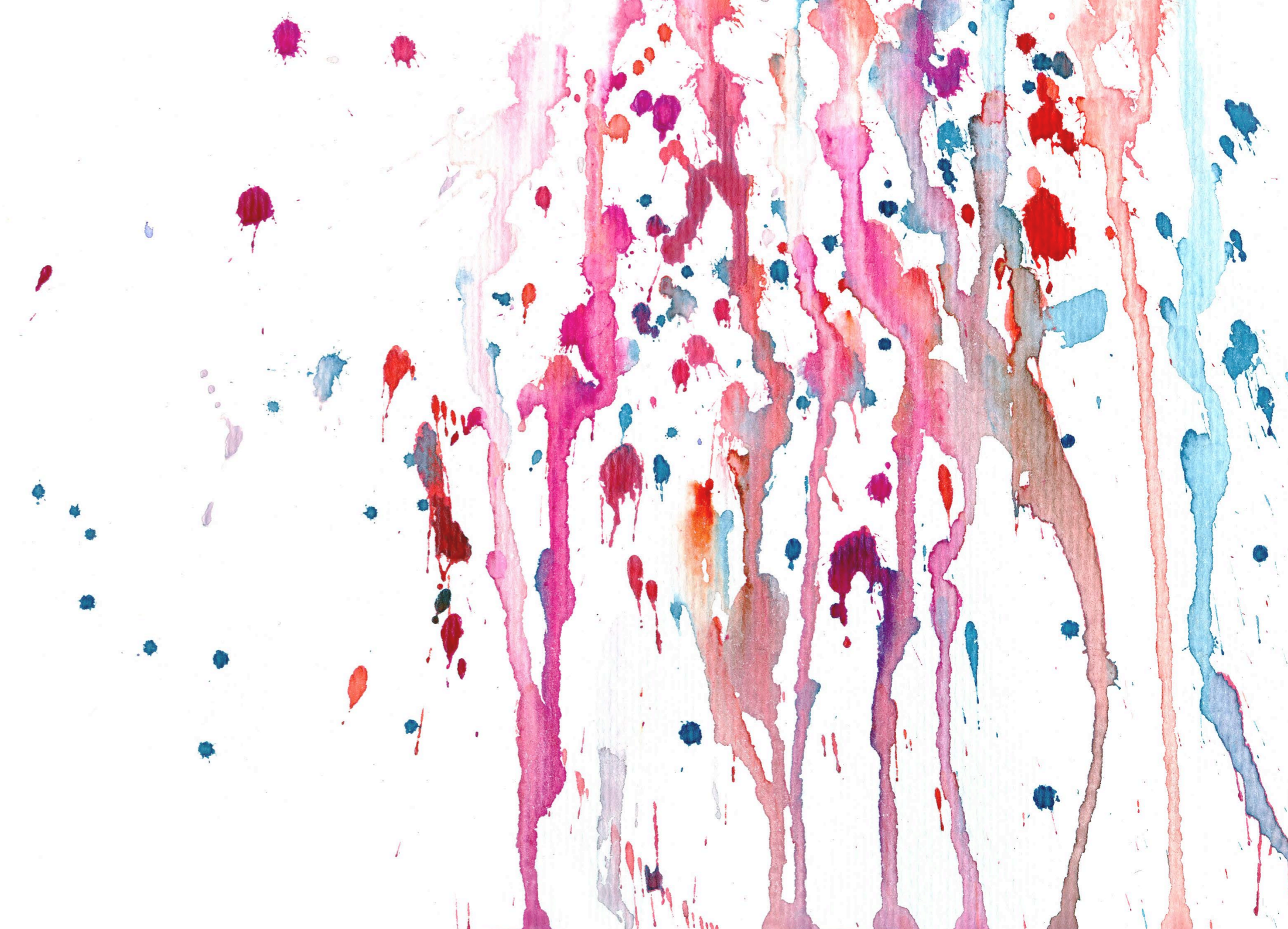
Tutkin muodonantoa kahden erilaisen lähestymistavan avulla sekä näiden lähestymistapojen eroja. Tutkimus tapahtuu kuvaesimerkkien ja tekemisen kautta. Syntyy kaksi prosessia, joista toinen seuraa intuitiota ja toinen ratiota. Lopputuloksena minulla on tuotepari, jota voin vertailla.

Pyrin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

Millainen tuotepari syntyy, kun sama esine toteutetaan rationaalisin ja vastakohtaisesti täysin intuitiivisin perustein?

Pystyvä näitä kahta, intuitio ja ratio, täysin erottamaan toisistaan?

Syntykö tällaisella vastakkainasettelulla jotain uutta ja odottamatonta?

“ÄLÄ SÄILYTÄ KODISSASI MITÄÄN, MINKÄ ET TIEDÄ OLEVAN
KÄYTÄNNÖLLINEN TAI USKO OLEVAN KAUNIS”
-WILLIAM MORRIS

2 TUNNE vs JÄRKI

Kuva 5, Wieki Sommers, "High Tea Pot" 2003, lähde: <http://designerspraktijk.blogspot.fi/2013/11/wieki-somers-richtte-na-haar-afstudereren.html>

Kotimaisten kielten keskuksen ja Kielikone Oy:n määritelmät (2015) sanalle tunne: "Tunne=mielihyvän, mielihyvän tms. tuntemuksen sävyttämä tietoinen elämys, tunnetila, emootio."

Kun tarkastellaan muotoilua, harvoin puhutaan tekijän tunteista töiden taustalla. Jos muotoilulla pyritään välittämään tunteita paino on siinä, mitä tunteita se kokijassaan/käyttäjässään herättää.

Termillä "emotional design" viitataan siihen, mitä tunteita muotoiltu tuote käyttäjässään herättää. Muotoilija luo tavallaan puitteet kokea näitä tunteita, sen sijaan, että ilmaisisi omia tunteitaan tuotteen välityksellä. Marco van Hout kiteyttää haastattelussa, että tunnetta itsessään ei suunnitella vaan olosuhteet, jossa tunne voi syntyä (*van Hout, 2014*).

Entä välittykö joistain tuotteista suunnittelijan tunne, voiko muotoiltu esine olla subjektiivisten tunteiden ilmaisua? Voidaanko ylipäätään ajatella muotoilua pyrkimyksenä tuoda tekijänsä tunteita esille vai onko sen tarkoitus vain herätellä käyttäjän tunteita?

Kuvaesimerkkinä tunteesta minulla on Wieki

Somersin "High Tea Pot" -teekannu, jonka pyrkimyksenä nimen omaan on aiheuttaa tunnereaktio katsojassaan. Vastaparina sille valitsin Kaj Frankin Teema -astiaston teekannun, joka edustaa käyttäjälähtöistä ja funktionaalista muotoilua.

Wieki Sommers on teekannullaan tavoitellut tunteiden ristiriitaa ja siinä hän on onnistunut hyvin. Teehetki on kodikas ja mukava kun taas sen symboli, teekannu, on rujo ja epämiellyttävä. Hän kuvaileekin hetkeä jolloin teekannua tuodaan pöytään, hetkeksi, jolloin herkullista ja vastenmielistä, iloa ja harmia ei voi enää erottaa toisistaan (*Somers, 2003*).

Kotimaisten kielten keskuksen ja Kielikone Oy:n määritelmät (2015) sanalle järki: "Järki=ihmisen kyky (vaativiin, pitkäjännitteisiin) älyllisiin toimintoihin, ajattelu-, käsityskyky."

Järjen esimerkiksi olen valinnut Teema (entinen Kilta) -astiaston teekannun.

Kaj Franck pyrki Kilta -mallistoa suunnitellessaan riisumaan astioiden muodosta kaiken ylimääräisen ja keskittymään käytön kannalta kaikkein oleellisempaan. Hän tahtoi suunnitella astiaston, joka on käytännöllinen ja monikäyttöinen, johon ihmisillä on varaa ja joka sopii suomalaiseen kotiin (*Rantanen, 2013*).

Tehtävässään hän onnistui erinomaisesti, sillä Teema -astiasto on edelleen Suomen myydyimpiä astiastoja. Teemaa voisi kuvaillakin järjen ja käytännöllisyyden riemuvoitoksi, kuitenkin väheksymättä sen esteettisyyttä.

Kuva 6. Teema astiaston teekannu, lähde: yritysmyynti.fiskars.com/teema-teekannu-1-1-vaalkainen-1

"LESS IS A BORE"
-ROBERT VENTURI

3 SUBJEKTIVISUUS vs OBJEKTIVISUUS

Tähän rinnastukseen valitsin kaksi tyyliuuntaa, post-modernismin ja minimalismin, ja niitä mahdollisimman hyvin kuvaavat tuotteet.

Post-modernismi on hyvin vastakohtainen tyyliuunta minimalismille. Sitä leimaa leikkisyys, vahva muotoilijan subjektiivinen näkemys, kapinahenki sekä villit muodot ja voimakkaat värit.

Post-modernismia kuvaa hyvin aikaisempien tyyliuuntien pääperiaatteiden muuttaminen käänteiseksi. "Form follows function" kääntyi lausahdukseksi "Form follows fun" ja Mies van der Rohe "Less is more" muuttui Robert Venturin toimesta "Less is a bore" (Kozel, 2013, 121).

Kuvaesimerkkinä minulla on Michele de Lucchin Lido -sohva, josta näkyy hyvin tyyliuunnalle ominaisia piirteitä. Se on värikäs, leikkisä ja ilmaisullinen. Lido -sohvasta näkyy suunnittelijansa huumorintaju.

Subjektiivinen= "henkilökohtaisesta näkemyksestä t. asenteesta riippuva, omakohtainen, yksilöllinen; puolueellinen." (Kielikone Oy, 2015)

Minimalistinen suuntaus sai alkunsa 60-luvun Amerikassa vaikuttaneiden taiteilijoiden yhteisnäyttelystä, jota kriitikot kuvailivat minimalistiseksi ja tästä jäi nimi koko tyyliuunnalle (*Dempsey, 2008, 236*).

Minimalistisessa suuntauksessa vältettiin taiteilijan subjektiivista näkemystä, symbolisia ja vertauskuvauksellisia viittauksia. Tyyliuuntana sitä voidaan kuvailla laskelmalliseksi ja rationaaliseksi tyyliksi, joka pyrki olemaan mahdollisimman objektiivinen (*Kozel, 2013, 129*). Minimalismi on muotokieleltään hyvin puritaaninen.

Kuvaesimerkiksi valitsin Angiolo Giuseppe Fronzonin tuolit huonekalusarjasta The Series '64. Myös graafikkona toimineen Fronzonin suunnittelun pääperiaatteisiin kuului kaiken ylimääräisen koristelun pois jättäminen ja keskittyminen vain oleelliseen (*Capellini, 2015*).

Fronzonin tuoleissa on kaikessa koruttomuudessaan kaikki, mitä visuaalisesti ja fyysisestikin pikkutuolissa kuuluu olla. Tyyllisesti nämä tuolit eivät ole leimallisia millekään aikakaudelle ja ne ovat edelleen ajankohtaisia. Minimalismin yksi hienous piileekin siinä, että se kestää aikaa.

Objektiivinen= "henkilökohtaisesta näkemyksestä t. asenteesta riippumaton, puolueeton, tasapuolinen, yleispätevä, asiallinen." (Kielikone Oy, 2015)

4 KAAOS vs JÄRJESTYS

Vastapareina tässä esittelen kaksi erilaista prosessia, jonka tuloksena syntyy tuote.

Kaaoksen esimerkiksi valitsin Front -suunnittelijaryhmän "Fly lamp" -valaisimen "Design by Animals" -mallistosta. Valaisin tai oikeastaan valaisimen varjostinosa on syntynyt kärpäsen lentoradan mukaan eli miten kärpänen on lentänyt valonlähteen ympärillä.

Tässä muodonanto on jätetty kokonaan sattuman ja kaaoksen varaan. Suunnittelija on vain luonut puitteet, missä tuotteen muoto syntyy ja ehkä johdatellut itse prosessia, mutta ei kuitenkaan vaikuta tuotteen muotoon. Suunnittelija on antanut eläinten "suunnitella" muodon (Front, 2015).

"Design by Animals" -malliston kaikkien tuotteiden muodonannosta tai yksityiskohdista vastaavat eläimet. Tällainen sattumanvarainen tai kaaottinen suunnitteluprosessi on mielenkiintoinen, koska lopputulos on aina yllätys myös suunnittelijalle itselleen. Se riski tällaisessa lähestymistavassa piilee, että tuote ei visuaalisesti olekaan niin kiinnostava vaan itse prosessi on mielenkiintoisempi kuin lopputulos.

Hyvänä esimerkkinä järjestyksestä suunnitteluprosessissa toimii ns. vesiputousmalli. Vesiputousmalli etenee siten, että aluksi määritellään vaatimukset, jotka suunnitellun tuotteen tulee täyttää. Eli esimerkiksi käyttöympäristö, käyttäjät, hinta, tuotteen käyttöön liittyvät ominaisuudet ja muut tekemiseen liittyvät rajoitukset. Kun vaatimukset ovat selvillä alkaa konseptisuunnittelu, jossa usein luodaan useampi suunnitelma eri vaihtoehdoista, jotka täyttävät alussa määritellyt vaatimukset. Eli mitä voidaan suunnitella kun ehdot ovat tietynlaiset. Seuraavaksi siirrytään tekniseen suunnitteluun, jossa määritellään päätöksäiset ja sen jälkeen keskitytään pienempiin yksityiskohtiin. Kun suunnittelu on pääpiirteittäin valmis, tuote voidaan toteuttaa. Toteutusvaiheen jälkeen seuraa käyttöönotto vaihe jolloin tuotetta voidaan testata ja todeta täyttääkö se alkuperäiset vaatimukset vai ei. Jos tuotteessa on joitain vikoja tai puutteita, korjataan ne seuraavaan malliin. (Hyysalo, 2006, 49-51.)

Vesiputousmalli etenee siis hyvin suoraviivaisesti ja rationaalisesti. Poisrajaamalla siirrytään aina seuraavaan vaiheeseen, eli läpäisekö suunniteltu tuote alkuperäiset kriteerit vai ei. Käyttäjälähtöisyys on yksi vesiputousmallin peruslähtökohdista.

Kuvaesimerkiksi valitsin katkelman dokumentista "PH Lys", jossa Poul Henningsen kertoo valaisimen suunnitteluprosessistaan ja ylipäätään valofilosofiastaan.

Vaikka Henningsenin aikaan ei puhuttu vesiputousmalleista, mukailee hänenkin suunnitteluprosessinsa hyvin vahvasti niin sanottua vesiputousmallia. Henningsen on lähestynyt valaisimen suunnittelua siten, että hän on määritellyt kriteerit valaisimelle ja valonlähdettä tarkastellen ryhtyy hän paperimalleilla suuntamaan valoa kriteerien mukaisesti ja tätä kautta syntyy perusmuoto valaisimelle.

Henningsen oli uranuurtaja valaisinsuunnittelussa. Hän keskittyi valon olemukseen ja siihen miten valaisu olisi kaikkein optimaalisin.

“LEARN THE RULES LIKE A PRO, SO YOU CAN BREAK THEM LIKE AN ARTIST.”
-PABLO PICASSO

5 ITSEILMAISU vs SÄÄNNÖT

Ron Aradin suunnittelema "istuinkaluste" on hyvä esimerkki itseilmaisusta muotoilussa.

Osa Aradin tuotannosta on vahvasti muotoilun ja taiteen rajapinnassa. Arad kertoo haastattelussa "Ron Arad: No Discipline" (Picchi, 2008), miten hän ei tahdo lokeroida itseään suunnittelijaksi, taiteilijaksi tai arkkitehdiksi. Studiossaan työskennellessään hän kokee, ettei näiden eri ominaisuuksien välillä tarvitse olla rajoja. Hän vain tahtoo pitää hauskaa.

"Southern Hemisphere" -veistostuoli on vahvasti veistoksellinen ja sen muoto vain viitteellisesti vihjaa, että siinä voi myös istua. Tämän esineen muoto on syntynyt täysin subjektiivisesti Aradin mieltymysten ohjaamina.

Muotoilija voi siis toimia taiteilijana ja päin vastoin. Näiden kahden eri maailman ei tarvitse poissulkea toisiaan, vaan ne voi kulkea rinta rinnan ja täydentää toisiaan.

Sääntöjä edustaa Gerrit Rietveldin vuonna 1917 suunnittelema "Red and Blue chair" -tuoli. Tyyllisesti tuoli edustaa neoplastisismia, jonka visuaalinen maailma on tiukasti sidottu eri sääntöihin. Neoplastisismi nimityksenä on Piet Mondrianin, joka oli hollantilaisen "DeStijl" (tyyli) -ryhmän perustajajäsen, kehittämä. Rietveldin suunnittelema tuoli oli ensimmäinen tuote, jossa sovellettiin neoplastistista suunnitteluteoriaa. Neoplastisismille ominaista oli päävärien, punaisen, sinisen ja keltaisen käyttö, joiden rinnalla käytettiin myös mustaa, valkoista ja harmaata. Muodot pelkistettiin suorakaiteisiin ja neliöihin, sekä käytettiin vain vaaka ja pystylinjoja. Tyyli edusti uutta aikaa ja elämisen tapaa I.maailmasodan jälkeisessä maailmassa. Neoplastisismi oli tavallaan myös vastalause ekspressionismille, sillä De Stijl -ryhmä piti sitä liian subjektiivisena. (Dempsey, 2008, 121-123.)

"Red and Blue chair" on kuin Piet Mondrianin maalaus olisi tehty kolmiulotteiseksi. Tuoli on kiehtova esimerkki siitä miten maalaustaiteesta voidaan suoraan tuoda elementtejä kolmiulotteiseen tekemiseen.

Tyyliään tuoli on juuri niin sääntöjen mukainen kuin neoplastisminen taide ylipäättään on. Käyttöesineenä "Red and Blue chair" on enemmän taideteos kuin funktionaalinen tuote. Suunnittelijan itseilmaisulle ei tässä tyyliuunnassa jää paljoakaan tilaa, koska kaikki elementit ovat jo valmiiksi määriteltä. Suunnittelija vain sommittelee ne haluamallaan tavalla.

“VAIN KYSEENALAISTAMALLA KAIKEN VOI OLLA LUOVA”
-EILEEN GRAY

6 INTUITIO vs RATIO

Intuitiota voisi kuvata sisäiseksi oivaltamiseksi, jota ei aina pysty selittämään mistä se syntyy. Jaakko Muhonen kuvailee artikkelissaan "Intuitio ja sen kehittäminen" intuitiota suoraksi oivaltamiseksi, joka on nopeampaa kuin itse ajattelu. Ajattelu on hänen mukaansa aikaa ja intuitio ajatonta (Muhonen, 2015).

Intuitio on väylä alitajuntaamme. Se on kuin työkalu, jolla ilman ajattelun vaatimaa ponnistelua kaivamme tietoa alitajuntamme "tietopankista". Alitajuntamme sisältää kaiken, tiedot ja kokemukset, joita koko elämämme aikana olemme keränneet.

Intuitio on vahvasti läsnä kaikessa mitä teemme. Intuitio on hyvin oleellinen osa muotoiluprosessia niin kuin kaikkia muitakin luovia prosesseja. Intuitio johdattaa tekijää vahvimmin silloin kun pääsee ns. Flow-tilaan, jolloin kaikki tuntuu tapahtuvan kuin itsestään. Silloin rationaalinen mieli on hiljaa ja intuitio ikään kuin johdattaa oikeisiin ratkaisuihin.

Intuition vietäväksi heittäytymisessä piilee aina riski, sillä se vaatii suunnittelijalta paljon rohkeutta, avoimuutta ja uskoa siihen, että onnistuu.

Heti kun epäilykset valtaavat mielen alkaa prosessi vaikeutua ja intuition kuuntelu muuttuu hankalaksi. Intuitiivisessa lähestymistavassa on myös se riski, että tuotemaailmassa lopputulos jää hyvin subjektiiviselle tasolle eikä näin tavoita käyttäjiänsä.

Kuvaesimerkinä intuitiivisesta muotoilusta minulla on Marcel Wanderssin suunnittelema "Monster Bar Stool" "Monster" -nimisestä tuoteperheestä.

Wanders aloittaa tuoteperheensä kuvailun tarinalla, joka kertoo hänen kuolemastaan tai enemmänkin hetkestä sen jälkeen. Hän maalaa mielenmaiseman tilasta, johon hän ja hänen seitsemän elämänsä tärkeintä naista kokoontuvat kauniisti katetun pöydän ympärille. Pöydän ympärillä on seitsemän tummalla nahalla verhoiltua, julmin kasvoihin katsovaa tuolia. Yksi tuoli jokaiselle naiselle. (Wanders, 2015.)

"Monster Bar Stool" on pieni pala Marcel Wanderssin sielunmaisemaa toteutettuna konkreettiseksi tuotteeksi.

Rationaalinen ajattelu toimii prosessina paljon hitaammin kuin intuitiivinen ajattelu. Kun rationaalisesti pohditaan asioita, tietoinen mieli punnitsee eri vaihtoehtoja ja tämä prosessi vie enemmän aikaa verrattuna intuitiiviseen oivaltamiseen. Tony Dunderfelt myös toteaa, ettei intuitioon sisälly niin paljon ajatusten pyörittämistä kuin arkiseen ajatteluun (Dunderfelt, 2008, 28).

Silloin kun muotoilutehtävää lähdetään ratkaisemaan järjen ja sääntöjen maailman kautta, on lopputuloksena varmasti hyvä esine, joka palvelee käyttäjiään. Se riski tässä lähestymistavassa kuitenkin on, että lopputulos jää hyvin keskinkertaiselle tasolle tai eri suunnittelijat ovat jo aikaisemmin päätyneet samoihin ratkaisuihin. Muotokielestä tällöin tulee helposti hyvin geneeristä. Ei ole yllätys, että maailmalta löytyy paljon suunniteltuja esineitä, jotka ovat hyvin samankaltaisia, vaikka kyseiset suunnittelijat eivät olisikaan olleet tietoisia toistensa tekemisistä.

Kuvaesimerkeiksi valitsin kaksi baarijakkaraa, joiden yhdennäköisyys on merkittävä. Kaksi tuolia, jotka ovat syntyneet eri muotoilijoiden käsissä eri paikoissa, mutta silti niissä on hyvin paljon samaa. Vasemman puoleinen baarijakkara on kaksikon, Jhoannes Foersom & Peter Hiroten, suunnittelema ja oikean puoleinen baarijakkara on Antti Kotilaisen suunnittelema.

Kuva 15, "Campus barstool" -baarijakkara, suunnittelijoina Jhoannes Foersom & Peter Hiroten, kuvalähde: <http://www.archello.com/en/product/campus-barstool>

Kuva 16, Antti Kotilaisen suunnittelema "Chip" -baarijakkara, kuvalähde: http://www.archexpo.com/prod/piiroinen/contemporary-chairs-armrest-9573-1112333.html#product-item_1112329

7 PÄÄTELMÄT

Teoriaosuudessa tutkimani vastaparit toimivat hyvänä pohjana omalle suunnittelutyölleni. Oli mielenkiintoista tutkia, miten erilaisilla lähtökohdilla suunnitteluprosessissa syntyy toisistaan hyvinkin poikkeavia lopputuloksia, vaikka kyseessä on ollut sama esine.

Oma vastaparini tulee kuitenkin olemaan hyvin erilainen, sillä nyt tarkastelun kohteena on saman tekijän kaksi erilaista lähestymistapaa samaan aiheeseen. Opinnäytetyössäni tarkastelen nimen omaan omaa prosessiani, enkä niinkään sitä miten muut ihmiset toimivat intuition tai ration johdattelemina.

Intuitiota tutkitaan tänä päivänä yhä enemmän ja intuitiivista ajattelua on alettu pitämään yhtä tärkeänä ajattelun muotona kuin rationaalista ajattelua. Asta Raamin tutkimus osoittaa, että intuitiota voi kehittää ja sitä voi jopa opetella käyttämään tietoisesti hyväkseen ilman, että se olisi vain sattumanvarainen tapahtuma (*"Intuitiota voi hyödyntää tietoisesti"*, 2015). Intuitio on siis yhtä tärkeä työkalu siinä missä ratiokin.

Intuitio voi myös johtaa harhaan, jos sitä ei osaa kuunnella. Usein ihmiset sekoittavat intuition omiin pelkoihinsa ja toiveisiinsa. Tällöin rationaalinen ajattelu ja eri vaihtoehtojen analyttinen punnitseminen saattaa olla hyödyllisempää.

Psykologian tohtori Tapani Riekkii kertoo Helsingin Sanomien artikkelissa, että intuitio on kuin kaksiteräinen miekka. Hänen mukaansa sitä kannattaa kuunnella, mutta aina ei kannata uskoa kaikkea mitä se kertoo. (*Tikkanen, 2015.*)

Intuitiosta ja rationaalisesta ajattelusta kiistellään paljon. On yhtä paljon tutkimuksia, jotka puoltavat intuitiivisen ajattelun puolesta ja vastaan. Selvää on kuitenkin se, että näitä kahta, intuitiivista ja rationaalista, ajattelun muotoa ihminen käyttää jatkuvasti elämässään. Psykologiassakin ihmisen ajattelu jaetaan vain kahteen tyyppiin: intuitiiviseen ja analyttiseen (*Tikkanen, 2015.*)

Tapani Riekkii kertoo myös, että jos ajattelisimme vain rationaalisesti tulisi päätöksenteosta todella hidasta ja arkielämästä miltei mahdotonta (*Tikkanen, 2015.*)

Mitä intuitio ja vastaavasti rationaalinen ajattelu sitten minulle merkitsee?

Muotoilijana koen, että parhaimmat työni syntyvät silloin kun pystyn irtautumaan rationaalisesta ajattelustani ja annan intuition johdattaa minua. Vaikka muotoilutehtävissä on monta asiaa, jotka ratkaisen ja toteutan tiettyihin sääntöihin nojaten, se pieni osa töissäni, mikä erottaa ne muista syntyy intuition pohjalta.

Koska intuitiivinen ajattelu on subjektiivista, ja se perustuu kaikkeen kokemaamme ja näkemäämme, ovat juuri sen avulla tehtävät ratkaisut todennäköisemmin ainutlaatuisia ja persoonallisia.

Intuitio on minulle henkilökohtaisesti kehollinen tunne tai oivallus. Se on kuin pään sisällä syttyisi valo. Keho ja mieli ovat läsnä ja olo on vapaa ja avoin.

Monesti silloin kun en pysty jotain asiaa rationaalisen ajattelun avulla ratkaisemaan, pyrin löytämään ratkaisuja intuitiivisesti. Esitän alitajunnalleni kysymyksen ja jään odottamaan vastausta. Aina intuitiivinen oivallus ei tule välittömästi, joskus se vaati yhden tai useamman nukutun yön taakseen ennen kuin se tulee. Usein, kun jonkun asian kohdalla tulee niin sanotusti hyvä fiilis, on se ratkaisu myöhemmin osoittanut oikeaksi. Tällaista oivaltamista on vaikea ulkopuoliselle kuvailla muuta kuin sanoin, että se vain tuntui oikealta.

Rationaalinen ajattelu on minulle sitä, millä usein pyrin perustelemaan intuitiivisesti tekemäni päätökset. Sääntöjen maailmasta saan raamin suunnittelutyölleni. Usein minulle käy niin että, ensin mieleeni tulee jokin idea tai ajatus, ja sitten

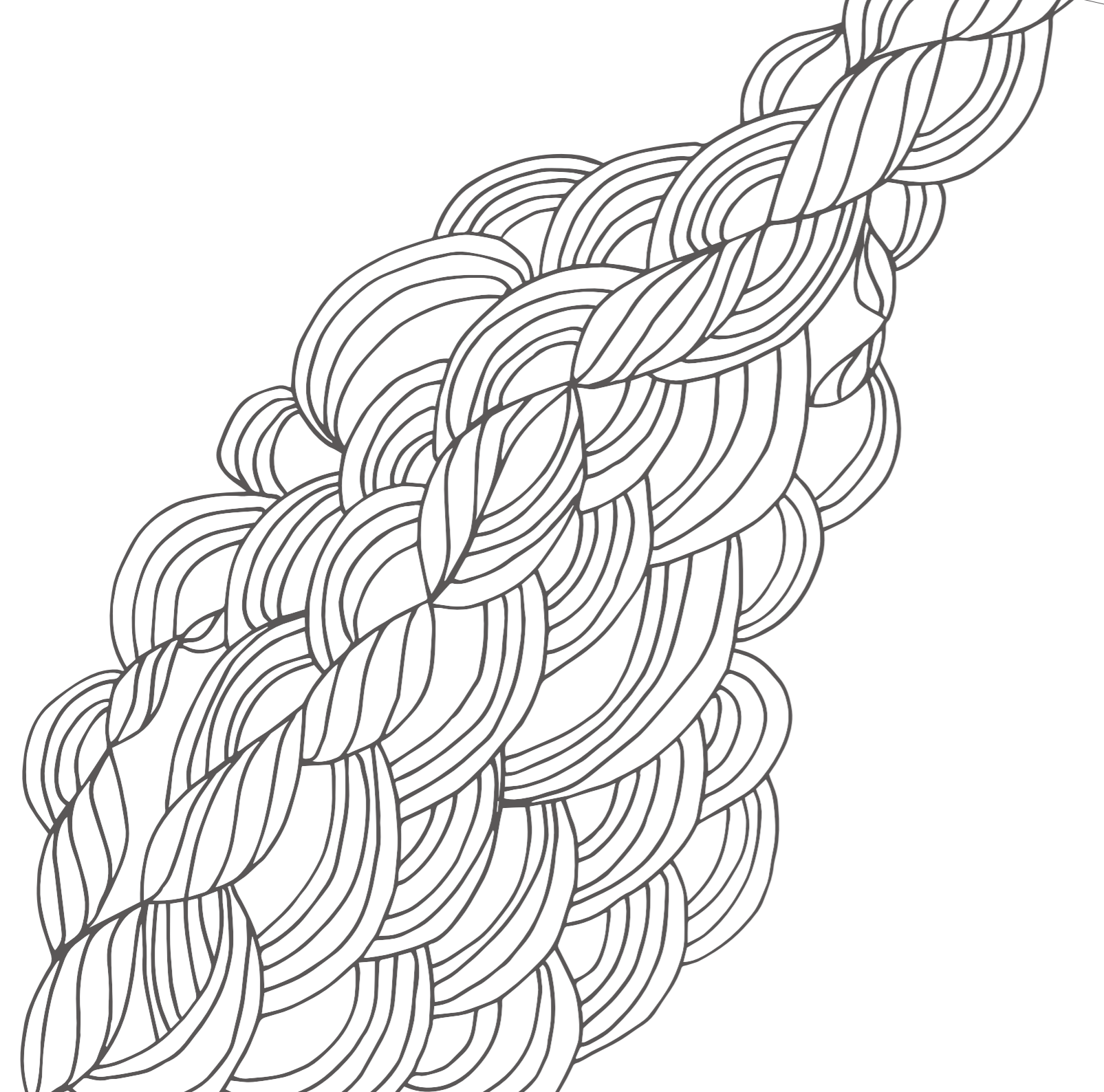
vasta pyrin hakemaan järjellisiä perusteluita tukemaan ideaani tai ajatustani. Ratio siis täydentää sen minkä intuitio on aloittanut. Rationaalisella ajattelulla löytyy ratkaisut sellaisiin ongelmiin, joita intuitiolla en pysty ratkaisemaan. Monesti myös asioiden rationaalinen punnitseminen on se mikä rauhoittaa ja poistaa turhat epäilyt suunnittelutyössäni. Varsinkin silloin kun tuntuu, että intuitio on johdattamassa minua väärään suuntaan.

Joskus rationaalinen ajattelu on se, mikä myös rajoittaa suunnitteluani. Se yrittää kahlita mieleni ja usein se kyseenalaistaa päätöksiäni. On vaikea päästä irti kysymyksestä; "mitä järkeä..?".

Syntykö paras lopputulos suunnittelutyössä kun nämä kaksi, intuitio ja ratio, toimivat tasapainossa? Silloin kumpikaan ei ota tekijästä valtaa, vaan ne enemmänkin täydentävät toisiaan. Vai mahdollistaako intuition ja ration erottaminen sen, että syntyy jotain ennalta arvaamatonta?

Tulevan muotoilutehtäväni haastee piilee siinä, miten erotan intuition ja ration toisistaan. Ne molemmat ovat kuitenkin aina läsnä, tein mitä tahansa. Toisaalta tämä haaste tekee suunnittelutyöstäni mielenkiintoista, otan haasteen vastaan ja hypään kohti tuntematonta.

8 PROSESSI

8.1 TAVOITTEET

Tavoitteenani minulla on suunnitella ja valmistaa kaksi valaisinta, joista toinen edustaa intuitiota ja toinen ratiota.

Ensimmäisenä suunnittelen intuitioon perustuvan valaisimen, sillä en tahdo rationaalisen prosessin vaikuttavan intuitiiviseen prosessiini. Sitten suunnittelen ratiioon perustuvan valaisimen.

Näiden kahden valaisimen valmistaminen on kokeilu siitä, onko näitä kahta, intuitio ja ratio, edes mahdollista erottaa toisistaan ja jos on niin, miten se näkyy prosessissa ja lopputuloksissa.

Näiden kahden valaisimen yhtenäisenä elementtinä toimii materiaali, ohutviiluvaneri, josta toteutan ne. Materiaalin valitsin sen keveyden, teknisten- ja valaisuominaisuuksien takia. Valo kuultaa kauniisti ohutviiluvanerista läpi.

Pyrin siis muodonannossa tarkastelemaan ja toteuttamaan näitä kahta lähestymistapaa. Millainen valaisin syntyy kun ollaan intuitiivisen ja tunteellisen tien vietävänä ja vastaavasti millainen valaisin syntyy kun ollaan järjen ja sääntöjen maailmassa?

Lopputuloksena minulla on vastapari; intuitio ja ratio.

“THE INTUITIVE MIND IS A SACRED GIFT AND THE RATIONAL MIND IS A FAITHFUL SERVANT”
-BOB SAMPLESIN MUKAELMA ALBERT EINSTEININ AJATUKSISTA

8.2 INTUITIO

8.2.1 BRIEF

Valmista kattovalaisin.
Valaisimen tulee täyttää seuraavat kriteerit:

- käytä materiaalina ohutviiluvaneria

Tästä valaisimesta tulee objekti, jonka muodon valonlähde viimeistelee valmiiksi kokonaisuudeksi. Vaikka muodonanto on tässä pääosassa, on oleellista huomioida se miten valo käyttäytyy muodon kanssa. Sen tulisi korostaa muotoa ja tuoda muotoon jotain lisää, eikä olla vain irtonainen elementti.

8.2.2 MENETELMÄ

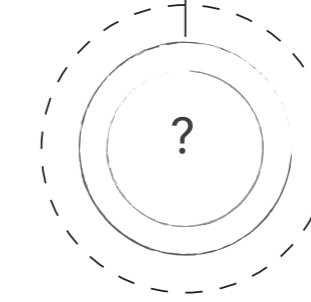
Tuotan useana päivänä mahdollisimman paljon visuaalista materiaalia. Piirrän, maalaan, valokuvaan ja niin edelleen.

Jokaisen päivän päätteeksi valitsen intuitiolla mieluisimmat kuvat päivän aikana tekemistäni materiaalista. Kirjoitan myös päiväkirjamaisesti ylös mitä tunsin/ajattelin päivän aikana.

Teen yhteenvedon tuottamistani kuvista ja pyrin poimimaan sieltä eri elementtejä jotka toistuvat ja/tai vaikuttavat mielenkiintoisilta.

Yhteenvedon pohjalta alan hahmottelemaan valaisimen lopullista muotoa. Hahmottelen valaisimen lopullista muotoa myös hahmomallien avulla. Näin vaihe vaiheelta, intuition varassa, syntyy lopullinen valaisin.

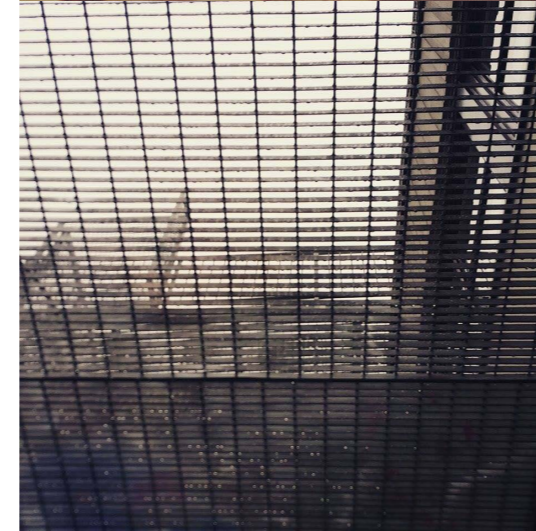
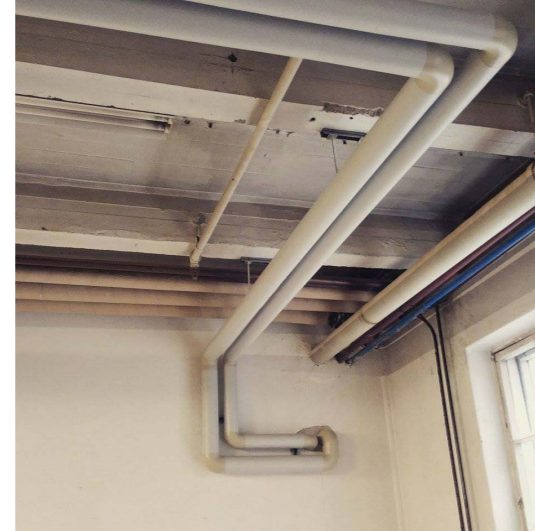
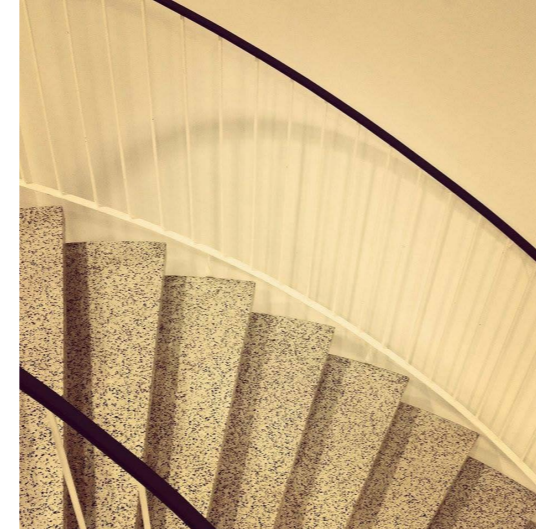
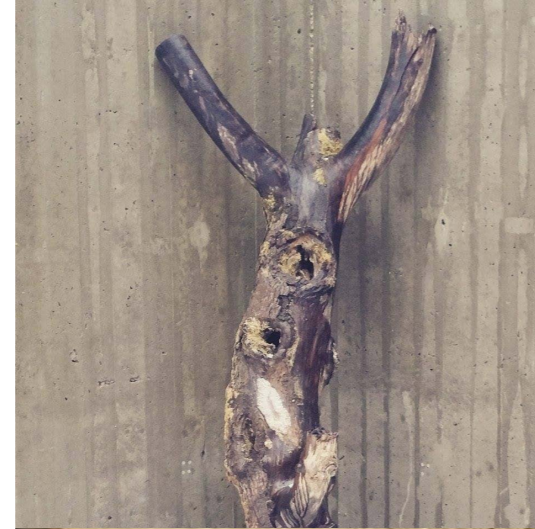
Tässä menetelmässä on tärkeää pitää mieli avoinna ja tehdä valintoja sillä perusteella, mikä tuntuu hyvältä. Kriittisyys tai analyttisyys ei kuulu tähän menetelmään. Ei ole tarvetta pohtia mikä on hyvää vai huonoa vaan toimia täysin intuition varassa. Tässä menetelmässä korostuu se, että luottaa prosessiin ja antaa sen johdattaa.

8.2.3 LUONNOSVAIHE

EARTH WITHOUT "ART" IS JUST "EH"
-UNKNOWN

Kuvapäiväkirjaan olen keränyt visuaalisesti minua kiinnostavia asioita. Kuvien ottaminen on toiminut visuaalisena harjoituksena ja se on herätellyt mieltäni kohti intuitiivista prosessia.

Poimin tähän muutaman esimerkin kuvista. Kuvia olen ottanut asioista ympärilläni. En ole tietoisesti pyrkinyt ottamaan kuvia, joista saisin inspiraatiota opinnäytetyöhöni vaan lähinnä pyrkinyt vapauttamaan mieleni. Kuvat toimivat tavallaan johdantona intuitiiviseen prosessiini.

Aloitin luonnostelun kokeilemalla eri papereita ja välineitä. Piirsin ja maalasin. Ensimmäiset päivät menivät siihen, kun hain oikeaa välinettä ja tapaa luonnostella.

Aikaa kului myös siihen, että pääsin oikeaan mielentilaan, jossa annan paperille tulla juuri sitä, mitä siihen on tulossa. Oli vaikeaa päästää omista ajatuksista, peloista ja toiveista, irti ja heittäytyä prosessiin.

Kun oikea mielentila löytyi, alkoi paperi toisensa jälkeen täyttyä. Pidin mielen tyhjänä ja annoin käden liikkua vapaasti paperilla. Aluksi käytin erilaisia papereita ja kokelin eri kyniä ja värejä.

Lopulta mielekkäimmäksi luonnostelutavaksi valikoitui musteella maalaaminen valkoiselle paperille. Näin itse kuva on pääosassa eikä värit tai tekstuurit.

Pensselillä "piirtäminen" tuntui omimmalta. Kynä on liian kova ja kynää käyttäessä, ehdin miettimään liikaa tai takertumaan yksityiskohtiin. Pensselillä sain nopeasti välitettyä sen hetkiset tunnelmat paperille. Valkoinen paperi on kaikkein neutraalein, se ei johdattanut minua mihinkään suuntaan vaan antoi mahdollisuuden mille muodon kuvalle tahansa.

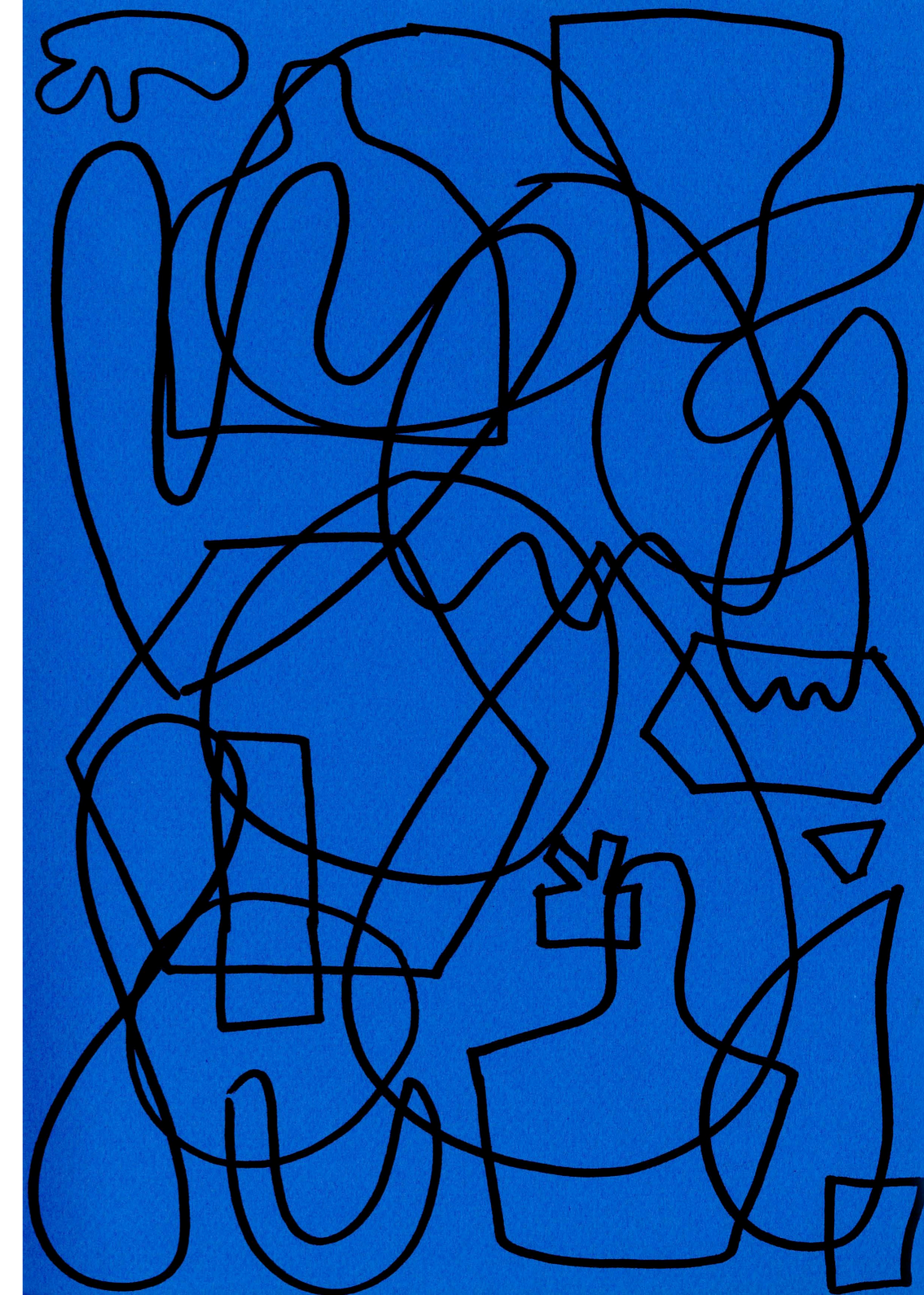
Luonnosteluvaiheen aikana oli myös mielenkiintoista huomata se, miten eri tunnetilat kulkivat keho läpi ja miten annoin ilon tai surun tulla, jos se oli tullakseen. Samoilla periaatteilla kuvatkin syntyivät, annoin niiden vain tulla sen kummemmin niitä ajattelematta.

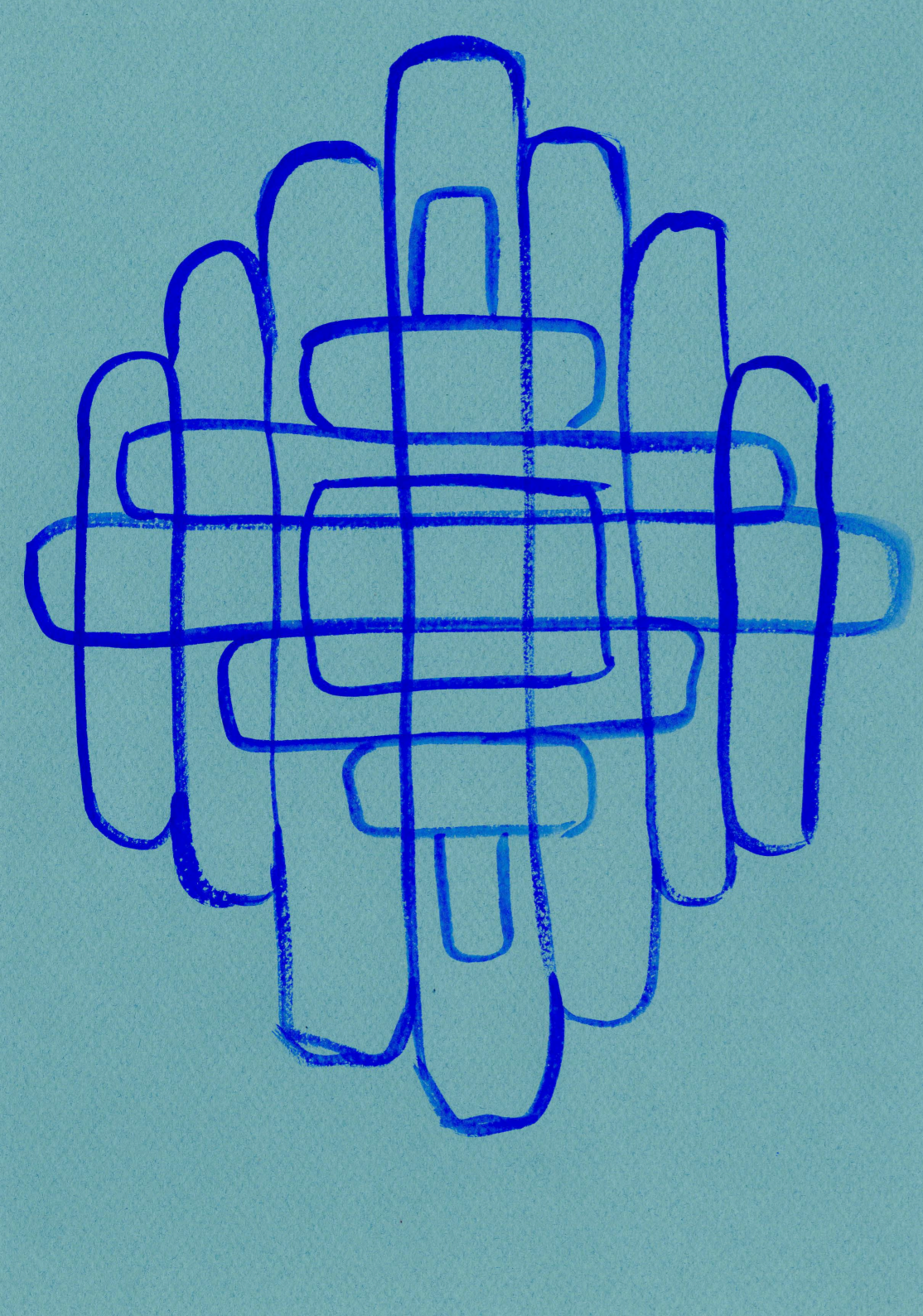
Luonnokset, jotka valitsin, olen poiminut prosessin joka vaiheelta. Valitsin intuitiivisesti, ne jotka ovat kaikkein mielenkiintoisimmat ja prosessin kannalta oleelliset.

Jokaisen kuvan kohdalle olen kommentoinut, yksittäisillä sanoilla mitä kuvassa "tapahtuu", mitä tunteita se on herättänyt, mitä tunteita olen tekohetkellä tuntenut tai mitä mielleyhtymiä minulle on kuvasta tullut.

Ensimmäisinä kuvina tulee eri papereilla ja väreillä kokeilut. Viimeiseksi olen poiminut musteella "piirtämäni" kuvat, joiden pohjalta lopullisen valaisimen muoto syntyi.

epäsopiva, eksynyt, sokkelo, turhautuneisuus

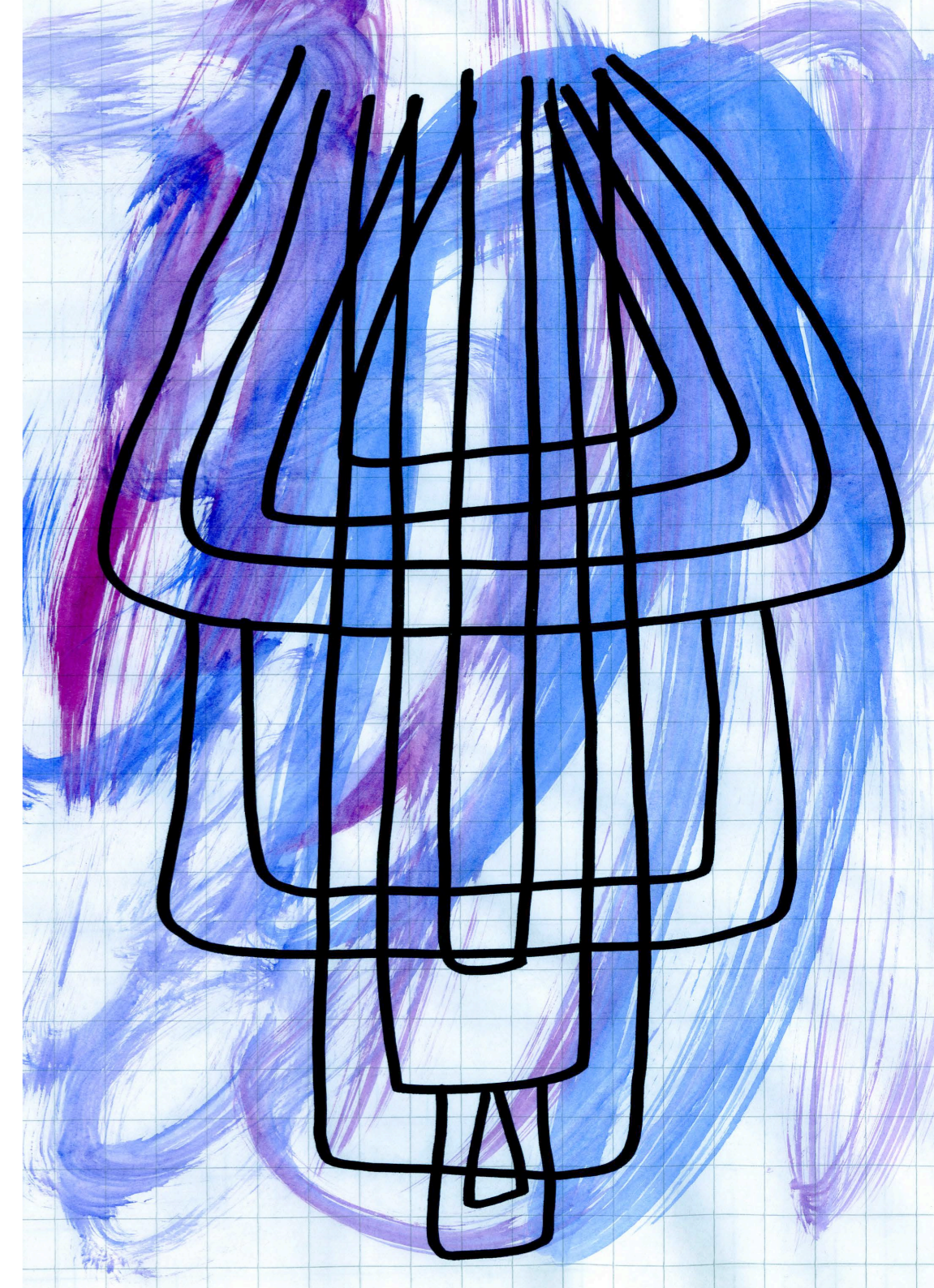

pysäytyneisyys, kerroksellisuus, tylsä, väsynyt, suru

Kuva 23, tekemäni luonnos, 2015

kerroksellisuus, toistuvuus, räiskyvä

Kuva 24, tekemäni luonnos, 2015

keveys, toistuvuus, herkkä, ilmava

Kuva 25, tekemäni luonnos, 2015

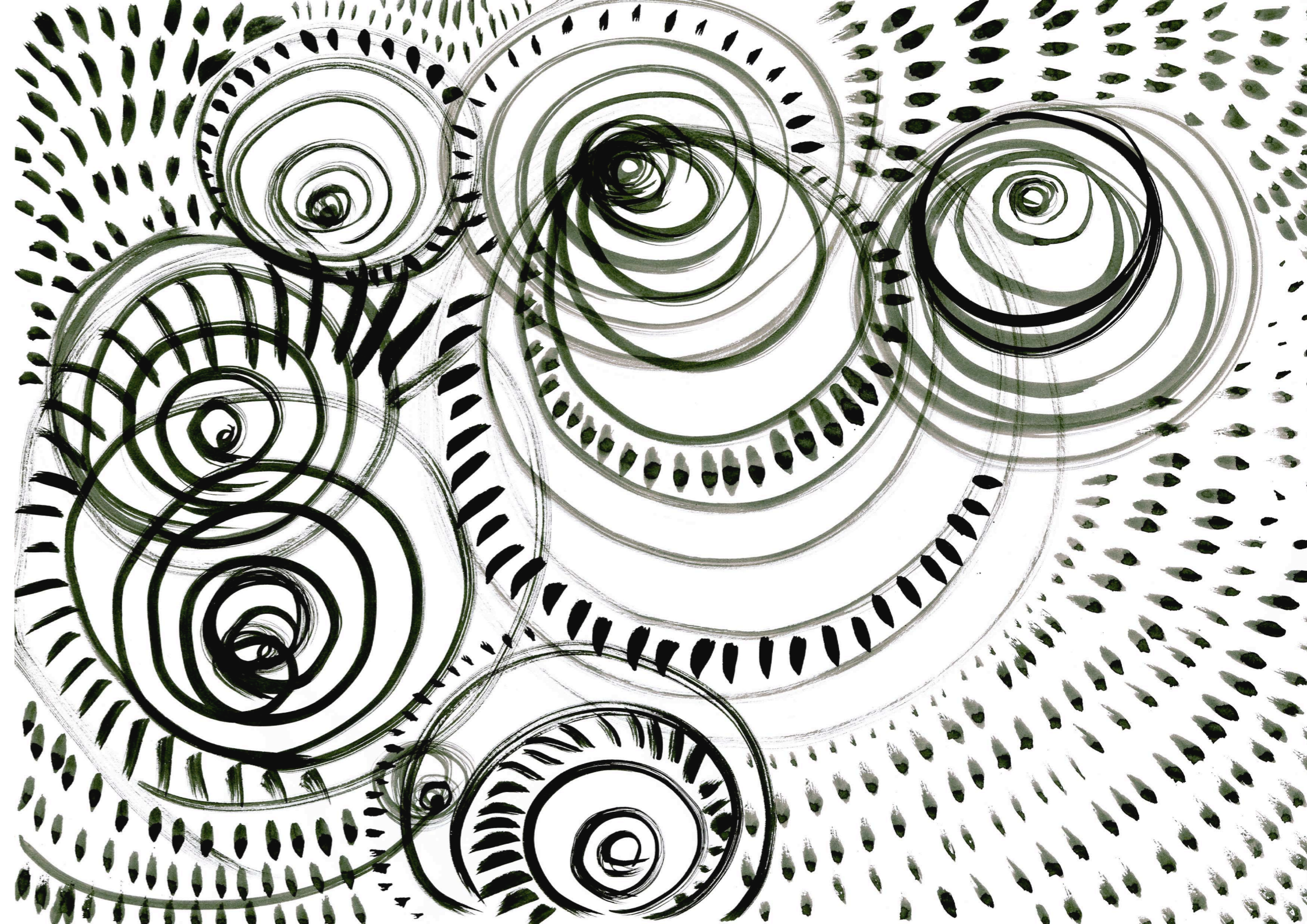
voima, virta, liike, energisyys, ilo, naisellisuus, rohkeus

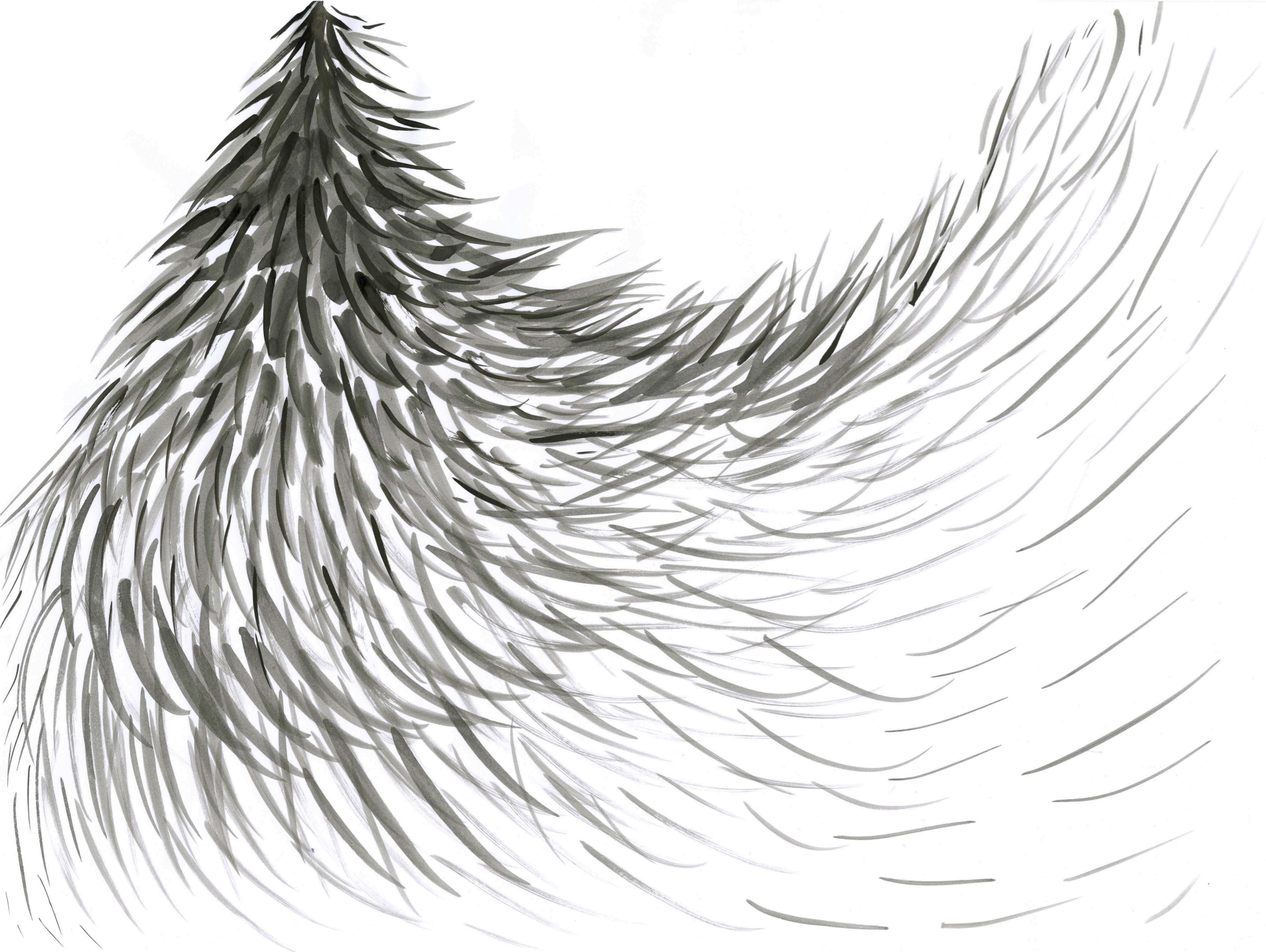
Kuva 26, tekemäni luonnos, 2015

pyörre, pyörii, vauhti, liike, ilo

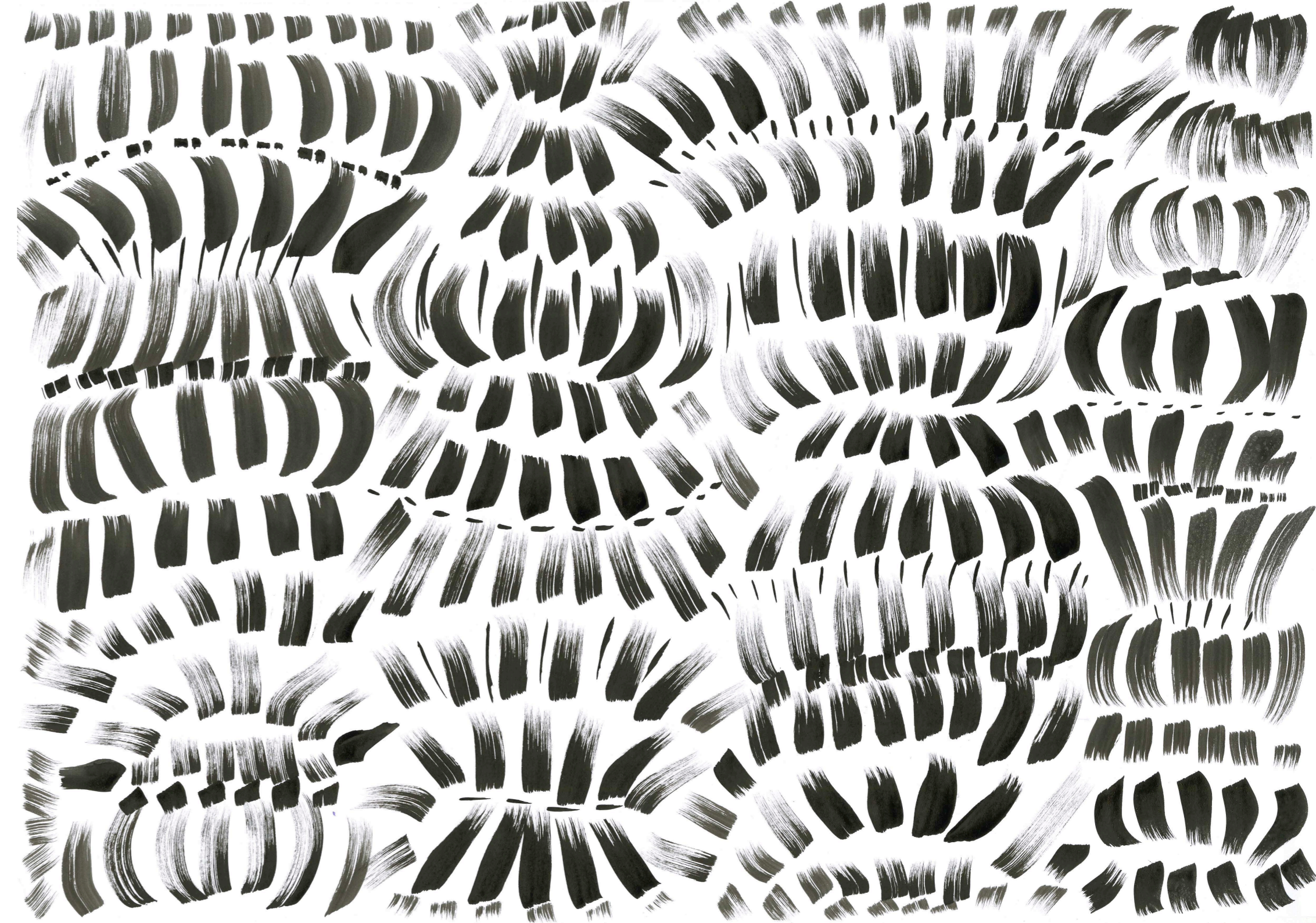
Kuva 27, tekemäni luonnos, 2015

pehmeys, kerroksellisuus, loittoneva, turvallinen

rakentuva, kasvava, liikkuva, elävä

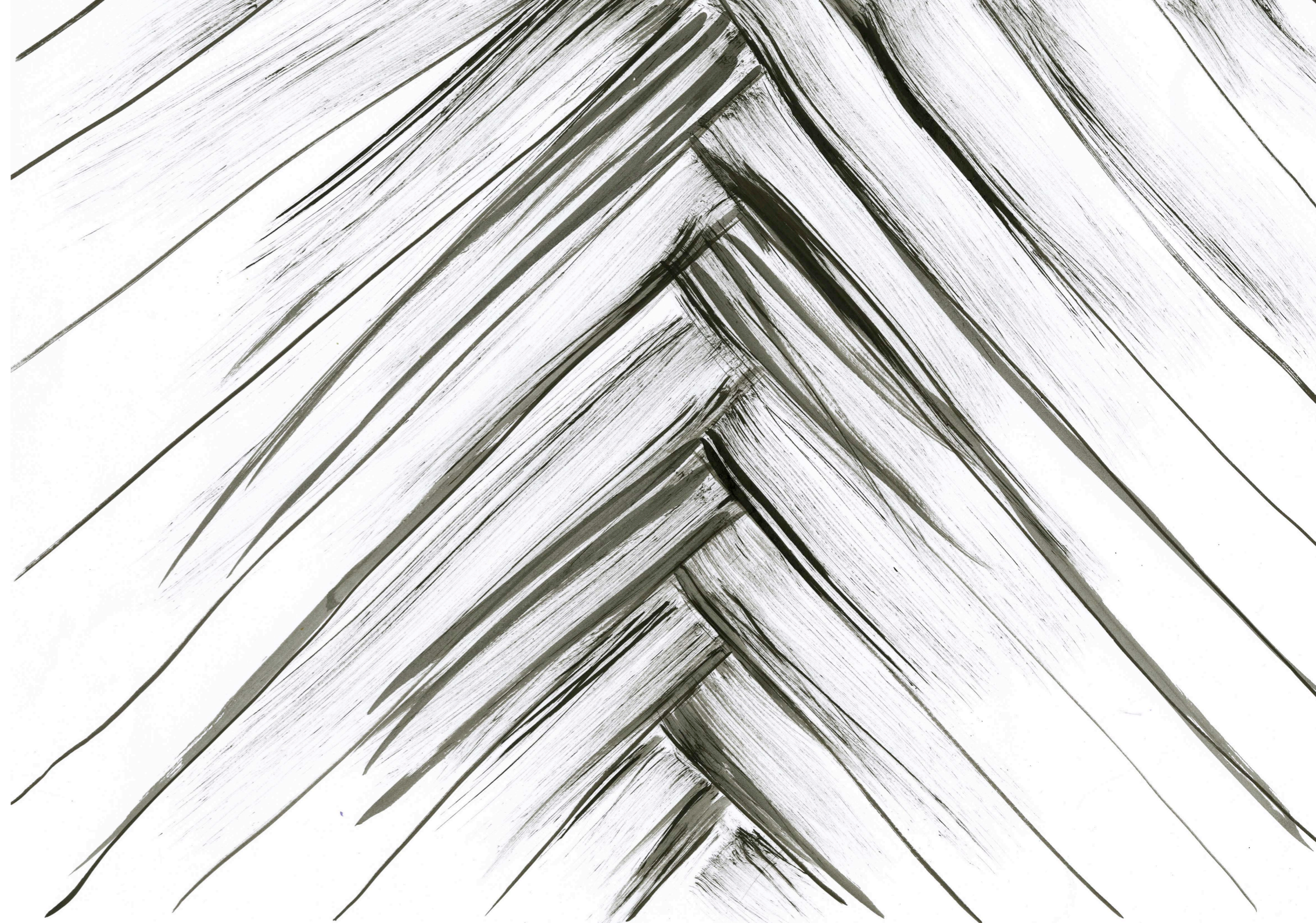

Kuva 29, tekemäni luonnos, 2015

orgaaninen, elävä, skaalautuva, kasvi, keveys

punos, lomittainen, järjestelmällinen, palmikko

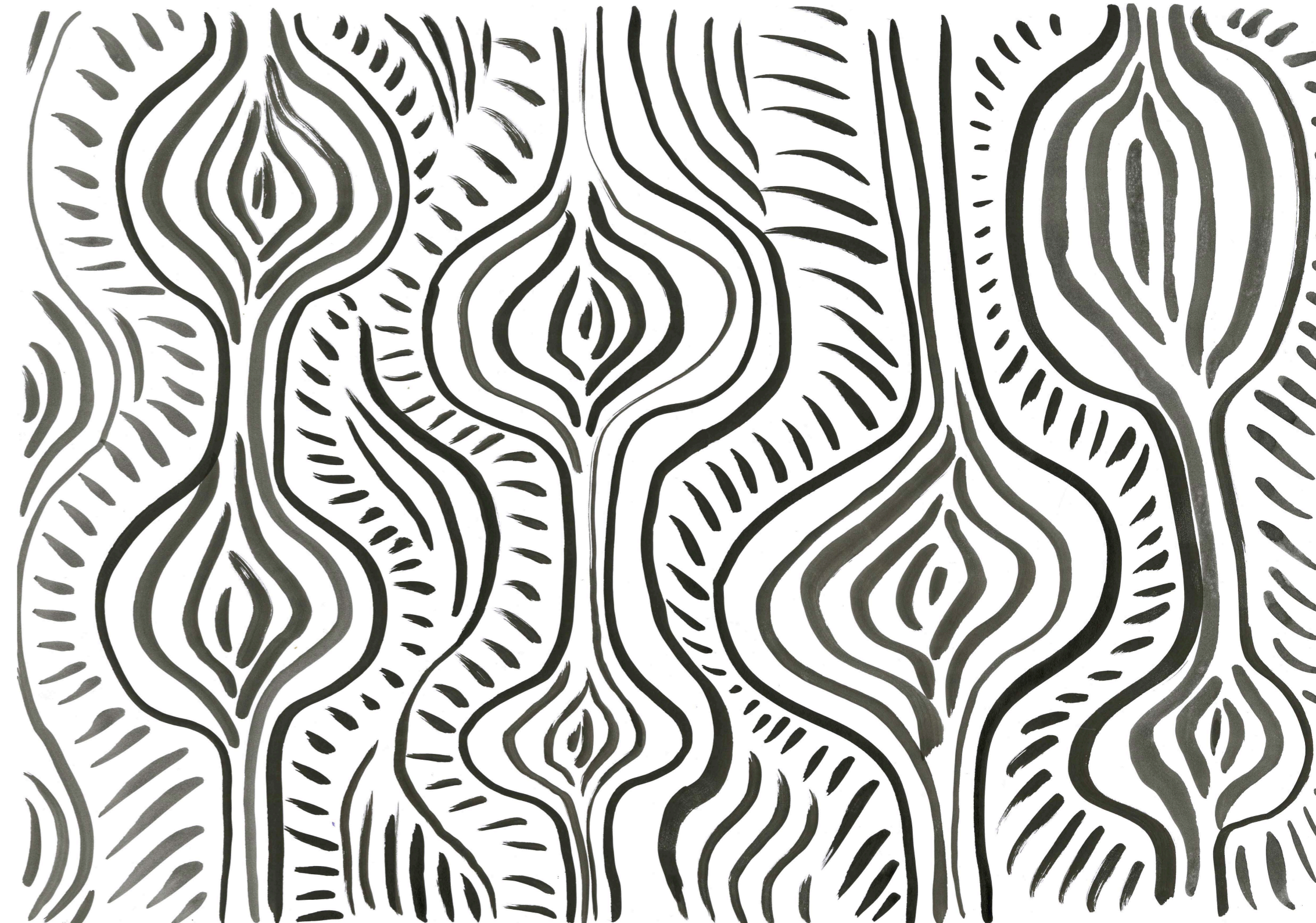

Kuva 31, tekemäni luonnos, 2015

kieppua, tanssia, pyöriä, lentää, vapaus

naisuus, voima, orgaanisuus, energisyys, tahdonvoima, minuus

Kuva 33, tekemäni luonnos, 2015

vauhti, voima, virtaus, liike, elämä, tanssi, energisyys

8.2.4 YHTEENVETO

Luonnoksissa toistuu paljon samoja elementtejä. Niissä on orgaanisuutta, kerroksellisuutta, vauhtia, naisellisuutta, pehmeyttä, liikettä ja toistuvuutta. Sama kuvio toistuu, vaihtaa suuntaa, kasvaa tai muuttuu. Luonnokset ovat kevyitä ja ilmavia.

Seuraavaksi aloin hahmottelemaan, kyseiset elementit mielessä, paperia leikkaamalla ja liimaamalla.

Haastavaa oli saada sama tunnelma, mitä luonnoksissa oli, kolmiulotteiseen muotoon.

8.2.5 IDEOISTA TUOTTEEKSI

Tässä vaiheessa luontevimmalta tuntui jatkaa työskentelyä kolmiulotteisesti sen sijaan, että olisin luonnostellut paperilla enemmän lopullista tuotetta.

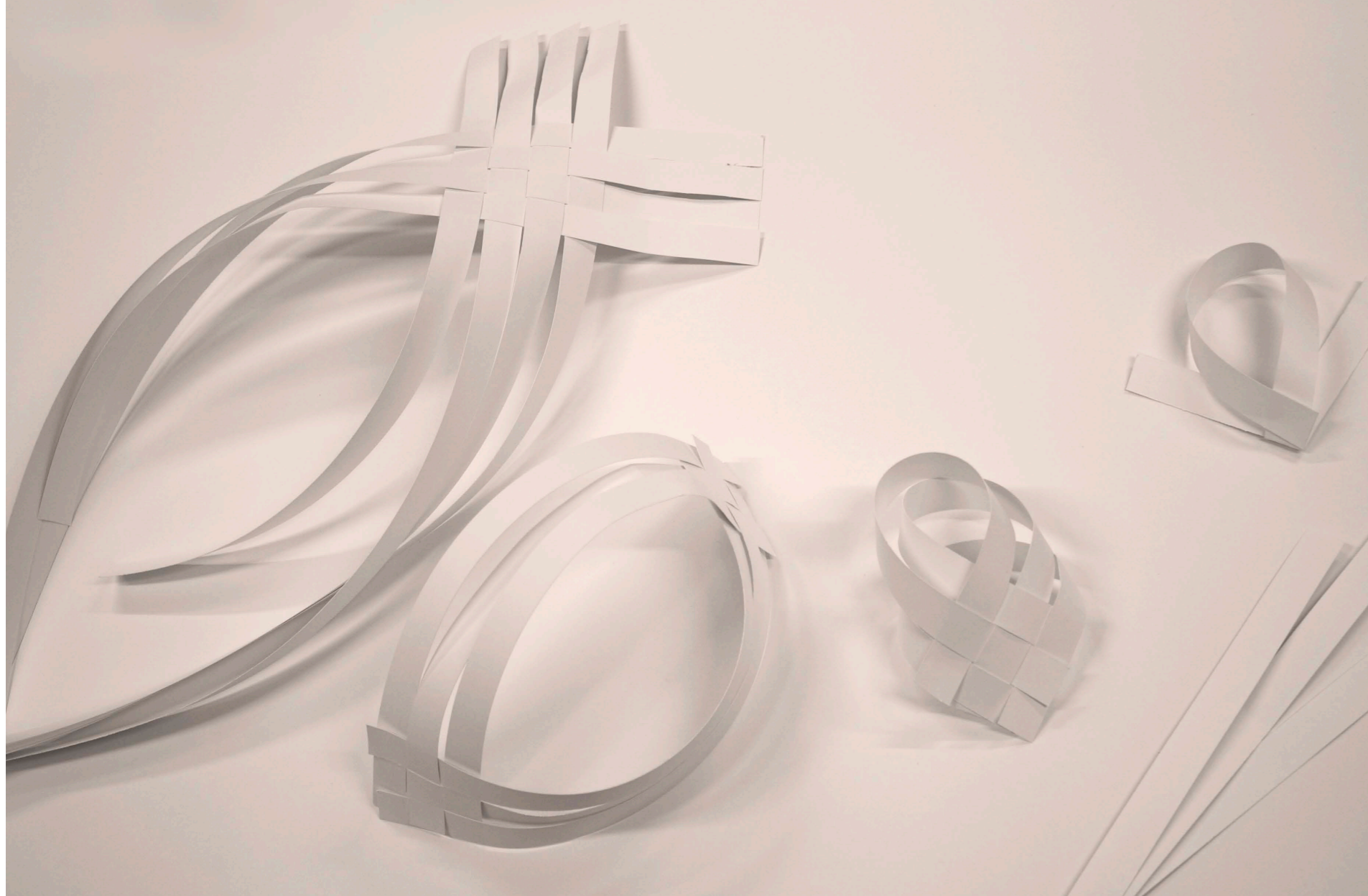
En tahtonut liikaa lyödä lukkoon muotoja vaan tahtoinkin tässä vaiheessa vielä antaa tilaa muodon elämiselle. Annoin itselleni vain aikarajan minkä sisällä tuotteen muodon tulisi olla valmis. Viikon loppuun menessä olisi mallin oltava valmis, se oli ainoa rajoite tekemiselleni.

Tällaisessa työskentelytavassa on suurena riskinä se, ettei mitään lopullista tuotetta synnykkään. Mutta sen sijaan, että olisin alkanut epäillä prosessiani annoin sen jatkaa kuljettamistani. Tähänkin asti olin päässyt eteen päin niin miksi nyt alkaisin epäilemään.

Kartongin käyttö hahmomallimateriaalina tuntui sopivalta, sillä ominaisuuksiltaan se on aika lähellä ohutviiluvaneria, jota olin jo prosessin alussa päättänyt käyttää valaisimeni päämateriaalina.

Taas kerran tyhjensin mieleni ja aloin leikkaamaan ja taittelemaan paperia. Annoin intuitioni johdattaa minua.

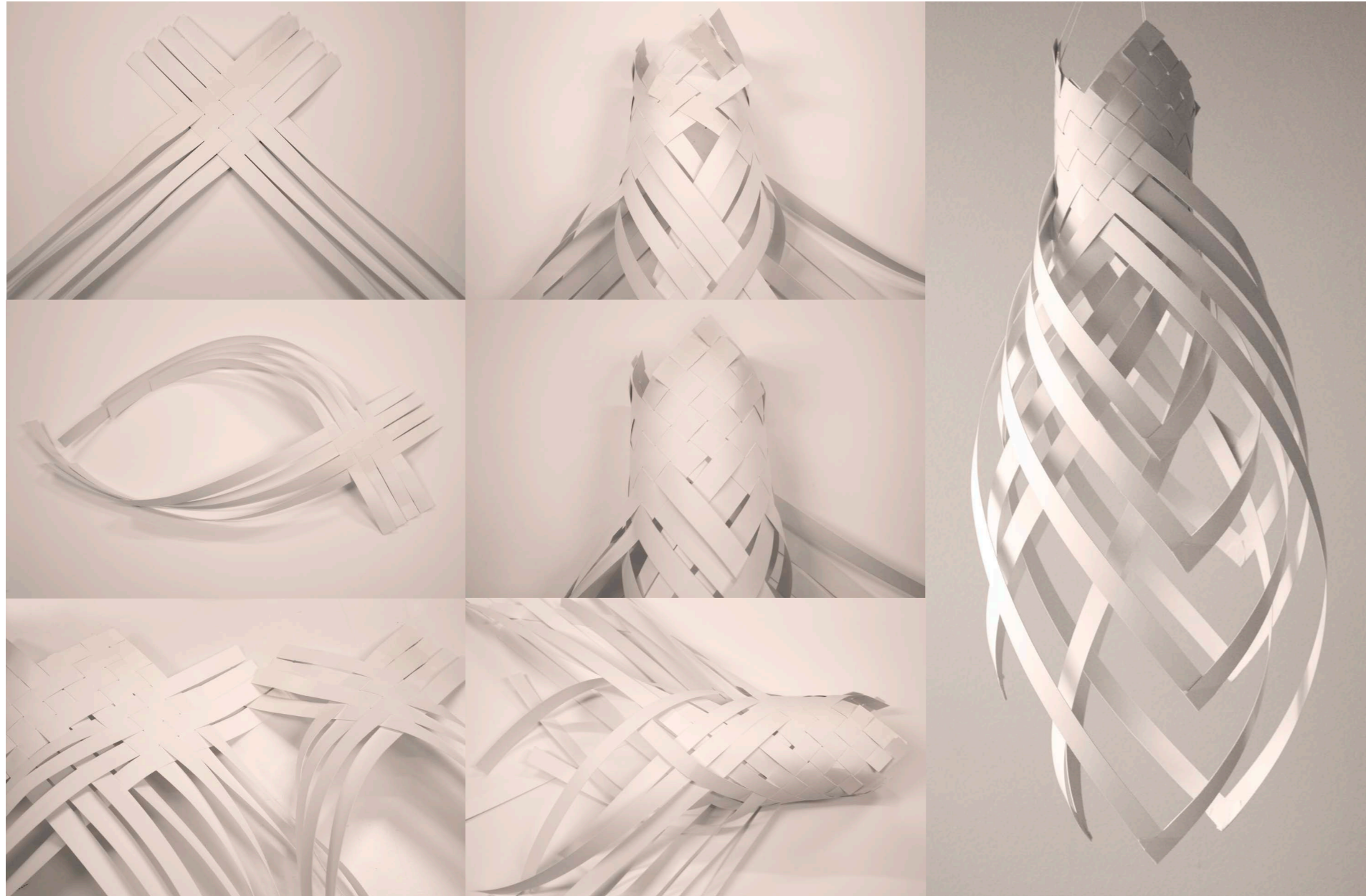
Nopeasti huomasin, että paperista ohuita suikaleita leikkaamalla ja suikaleita yhdistelemällä punoen alkoi syntyä mielenkiintoisia rakenteita ja muotoja. Niissä toistuivat ne elementit, jotka olin luonnoksistani nostanut esille: orgaanisuus, kerroksellisuus, vauhti, naisellisuus, pehmeys, liike, toistuvuus ja keveys.

Tässä vaiheessa hahmottelin nopeasti paperille vielä muutaman ajatuksen, miten paperisuikaleet voisivat liittyä toisiinsa.

Tuntui kun pääni sisällä olisi syttynyt valo ja tiesin miten valaisimen perusmuoto syntyisi. Leikkasin lisää suikaleita kartongista ja aloin punomaan niitä yhteen. Vapaasti laskeutuvat suikaleet liitin päistä yhteen ja se viimeisteli valaisimen muodon.

Tuntui kuin valaisimen hahmomalli olisi valmistunut itsestään. Oli ihmeellistä huomata miten vaihe vaiheelta valaisimen muoto syntyi kuin tyhjästä ilman, että tietoisesti olisin piirtänyt sitä mielessäni. Annoin prosessin vain johdattaa minua ja se synnytti tulosta.

Lopullinen muoto on valmis. Kokeilemalla löysin helpoimman tavan toteuttaa sen. Kuvissa näkyy miten lopullisen valaisimen muoto syntyi vaihe vaiheelta.

Ensin tein kartongista hahmomallin, jonka pohjalta toteutin lopullisen valaisimen ohutviiluvanerista. Valonlähdettä varten tein valaisimen sisälle osan, johon lampunkanta kiinnityy.

Vaikka punoksesta syntyy vahva liitos jo itsessään, varmistin osien yhdessä pysymisen yläosasta liimalla. Vapaasti laskeutuvat osat kiinnitin yhteen liimalla.

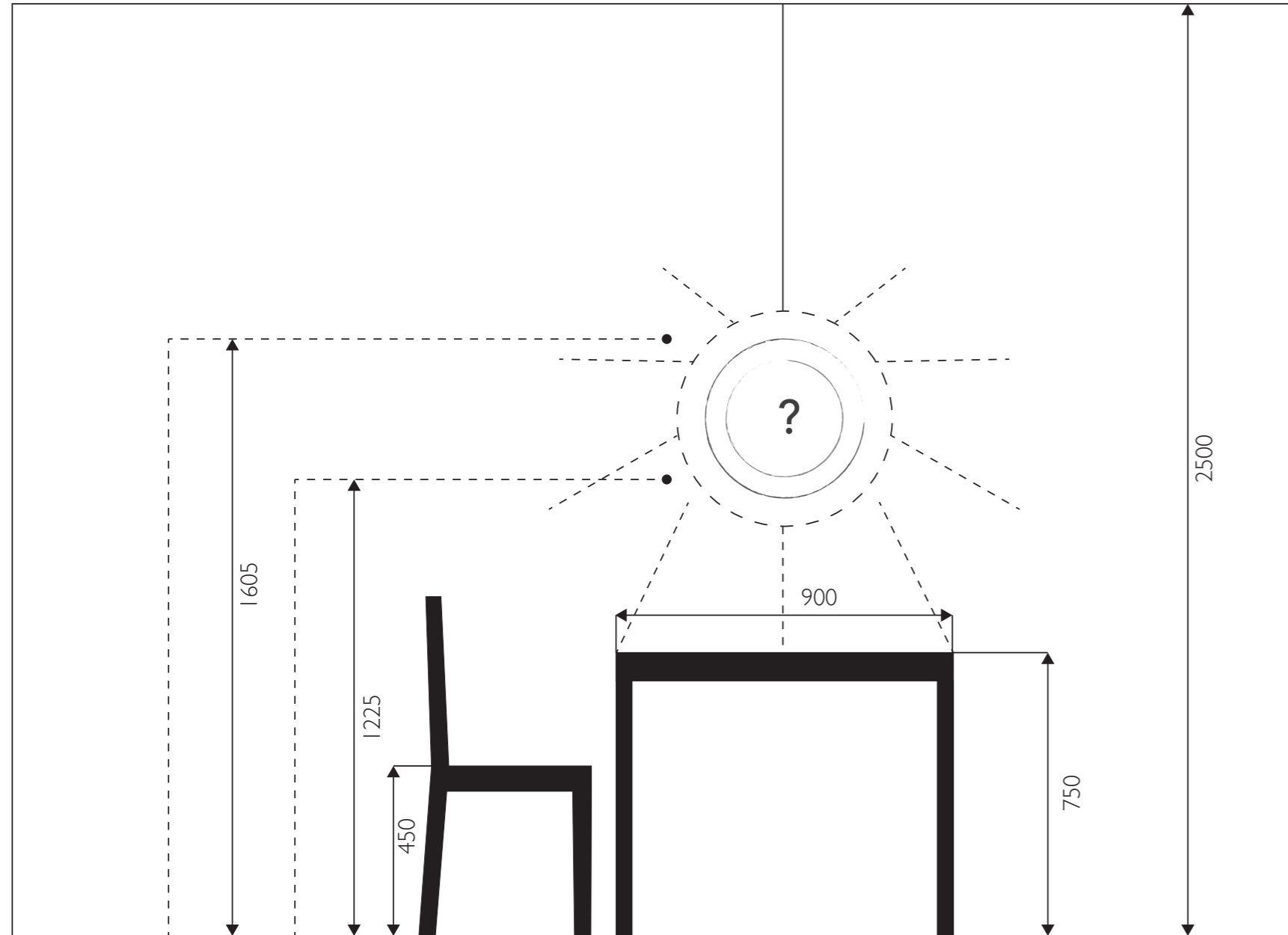
8.2.6 VALMIS MUOTO

Kuvissa näkyy lopullisen valaisimen muoto.

“DESIGN IS NOT JUST WHAT IT LOOKS LIKE AND FEELS LIKE. DESIGN IS HOW IT WORKS.”
-STEVE JOBS

8.3 RATIO

8.3.1 BRIEF

Suunnittele pohjoismaalaiseen kotiin kattovalaisin.

Valaisimen tulee täyttää seuraavat kriteerit:

- valaisimen tulee valaista neljän hengen pöytä, niin ettei se häikäise istujaa tai pöydän vieressä seisovaa henkilöä

- istujan silmät ovat keskimäärin 1225 mm korkeudella

- seisijan silmät ovat keskimäärin 1605 mm korkeudella

- valaisimen tulee valaista tila tasaisesti, valonlähde ei saa näkyä istuttaessa tai seistessä valaisimen läheisyydessä

- käytä päämateriaalina ohutviiluvaneria

- valaisin tulee tilaan, joka on 2500 mm korkea

- valonlähteenä on E27 kantainen energiansäästölamppu

- valaisimen tulisi olla mahdollisimman helppo valmistaa ohutviiluvanerista ja osien tulisi olla mahdollisimman yksinkertaisia

Tämä valaisin tulee olemaan funktionaalinen ja sen tarkoituksena on toimia eheänä kokonaisuutena valon kanssa ja ilman.

8.3.2 MENETELMÄ

Rakennan itselleni briefin kriteerien kaltaisen ympäristön, jossa alan testaamaan kartongilla miten valoa täytyy suunnata. Valaisimen suunnittelu lähtee rakentumaan valonlähteen ympärille ja muoto syntyy sitä kautta.

Hahmotteluvaiheessa hahmottelelen suoraan kolmiulotteisesti sen asemesta, että piirtäisin. Näin pystyn välttämään intuitiivisen pohdinnan ja näen suoraan toimiiko malli vai ei. Eli luonnostelussa kynän ja paperin korvikkeena käytän saksia, teippiä, liimaa, rautalankaa ja pahvia.

Eri mallien kautta pystyn havainnoimaan mitä mittasuhteita käyttämällä valaisimen valaisuominaisuudet ovat parhaimmat. Kirjaan vaihe vaiheelta kuvin ja tekstein havaintoni ylös ja vähitellen lopullisen valaisimen muoto hahmottuu

8.3.3 TYYLI JA TUNNELMA

Vaikka tätä valaisinta en varsinaisesti ideoinut tai perinteisesti luonnostellut, niin rationaalisen ajattelun aktivointina etsin muutaman kuvaesimerkin, siitä, minkälaiseen käyttöympäristöön lopullinen valaisin tulisi. Kuvaesimerkit edustavat briefissä määrittelemääni pohjoismaalaista kotia.

Tyylillisesti tavoittelen melko yksinkertaista ja minimalistista muotokieltä. Muodossa on vain oleellinen valaisimen toiminnan kannalta, mikä on ollut koko ajan ohjaavana tekijänä tämän valaisimen suunnittelussa.

Kuva 42, tila, lähde: <http://royaldesign.com/US/viewitem.aspx?ID=85011>

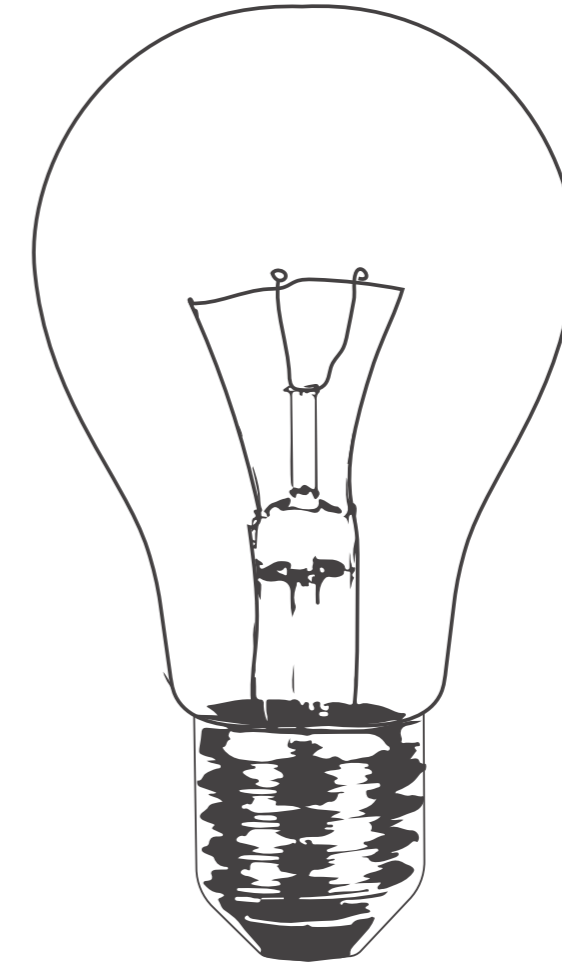
Kuva 43, tila 2, lähde: <http://blog.jelaniashop.com/interiorold-vicarage-renovation-in-sweden/>

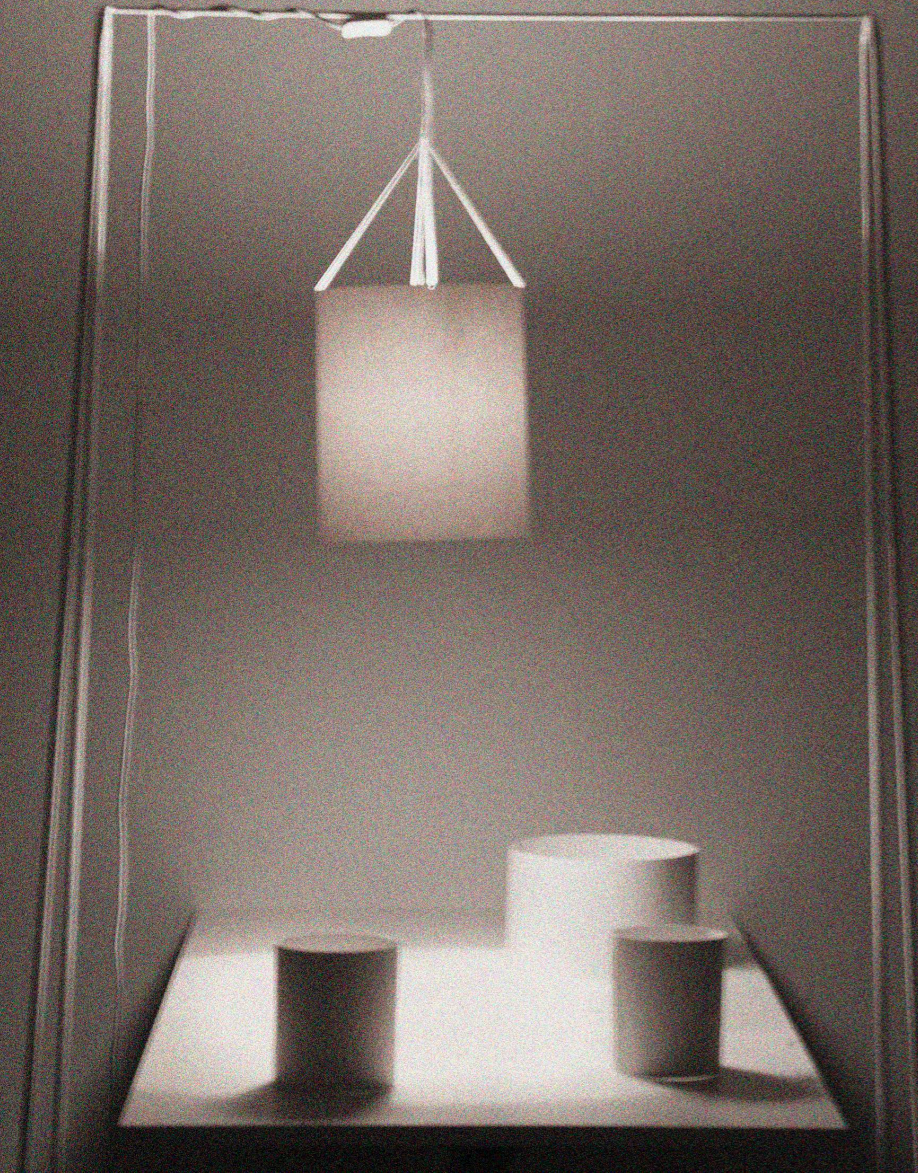

Kuva 44, tila 3, lähde: <https://nordicdesign.ca/bright-and-modern-apartment-in-frederiksberg/>

8.3.4 LUONNOSVAIHE

“FORM FOLLOWS FUNCTION...”
-FRANK LLOYD WRIGHT

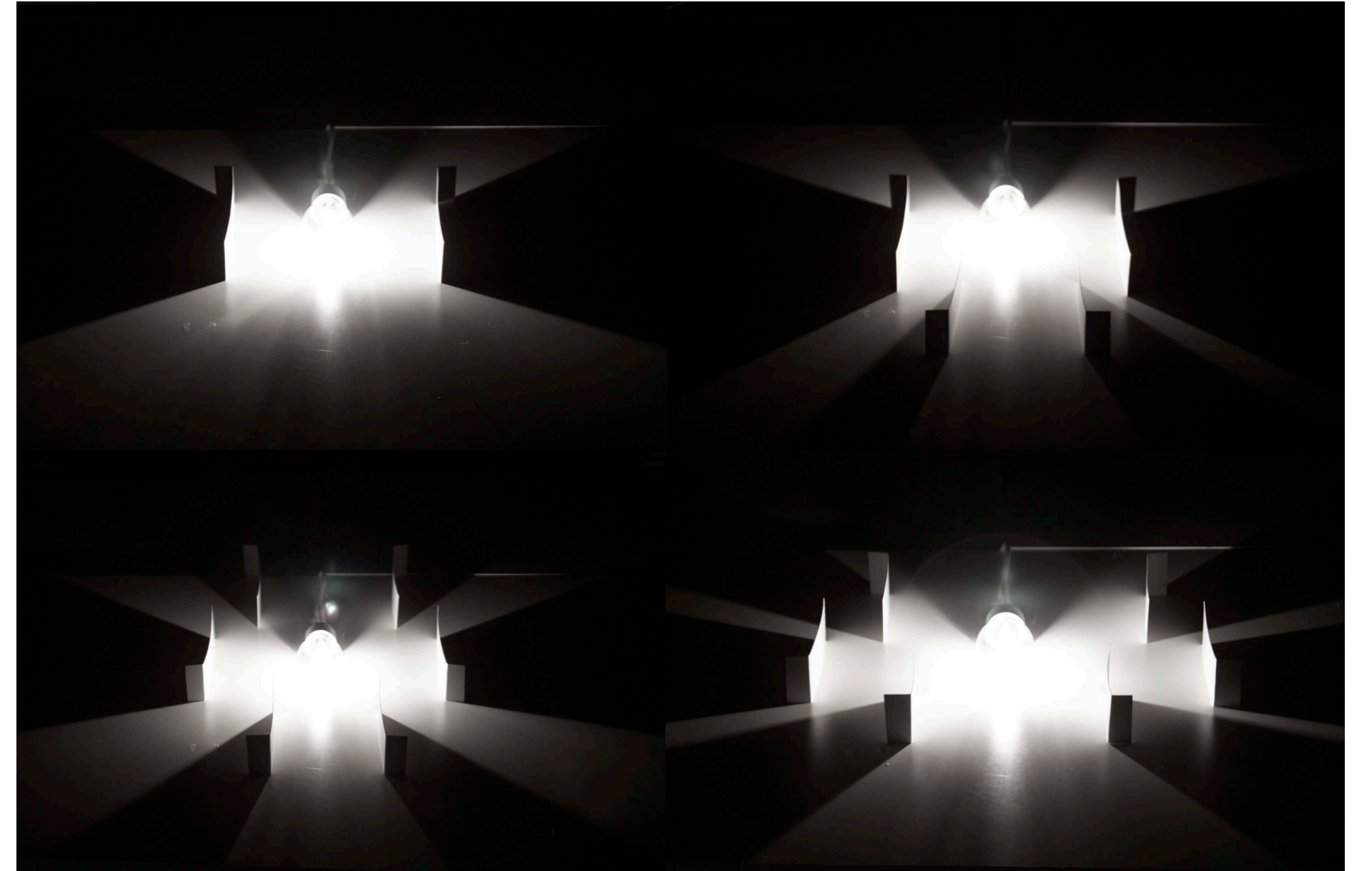
Kuva 46, prosessikuva, 2015

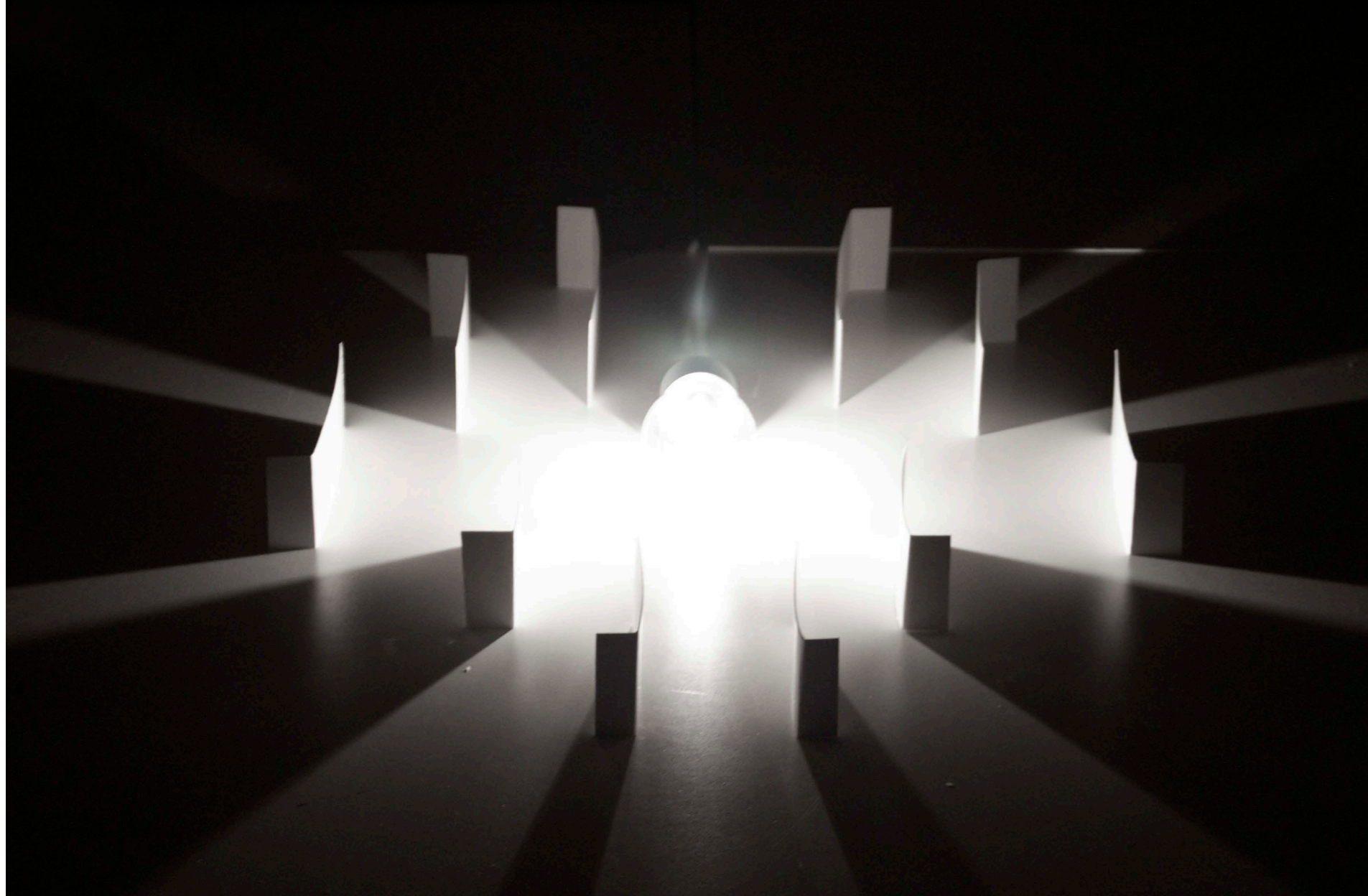
Aloitin valon suuntaamisen tutkimisen käyttämällä ensin yksittäisiä lieriötä.

Heti kävi ilmi, etteivät ne yksinään toimi, sillä valo joka osuu pöydän pintaan on liian kova ja spottimainen lieriön koosta riippumatta ja valaisin valaisee vain suoraan ylös- ja alaspäin. Valaisimen tulisi antaa valoa joka suuntaan.

Totesin myös, että valon suuntaamisen testaamista on vaikea tehdä pystyasennossa, joten seuraavassa vaiheessa kiinnitin valon pöytäpintaan ja aloin tutkimaan valon suuntaamista pahvisuikaleilla.

Kiinnitin valonlähteen pöytäpintaan ja aloin sijoittelemaan pahvisuikaleita valonlähteen ympärille. Tällä tavoin pystyin tutkimaan monestako päällekkäisestä lieriöstä valasimen tulisi koostua, jotta saisin suunnattua valoa myös sivusuuntaan.

Kuva 48, prosessikuva, 2015

Tämän tutkimuksen pohjalta totesin, että valaisin valaisee joka suuntaan, jos valaisin koostuu useammasta kuin yhdestä osasta. Näin saadaan useampi heijastuspinta, jolla hajottaa ja suunnata valoa. Tällä tavoin valo myös tulee ulos useammasta kohdasta.

Viereisessä kuvassa näkyy miten valoa hajottamalla ja suuntaamalla usealla kartongin palasella leviää valo tasaisemmin ympärilleen. Kuvan jaolla valaisimen tulisi koostua viidestä päällekkäisestä lieriöstä, jotka menevät hieman lomittain.

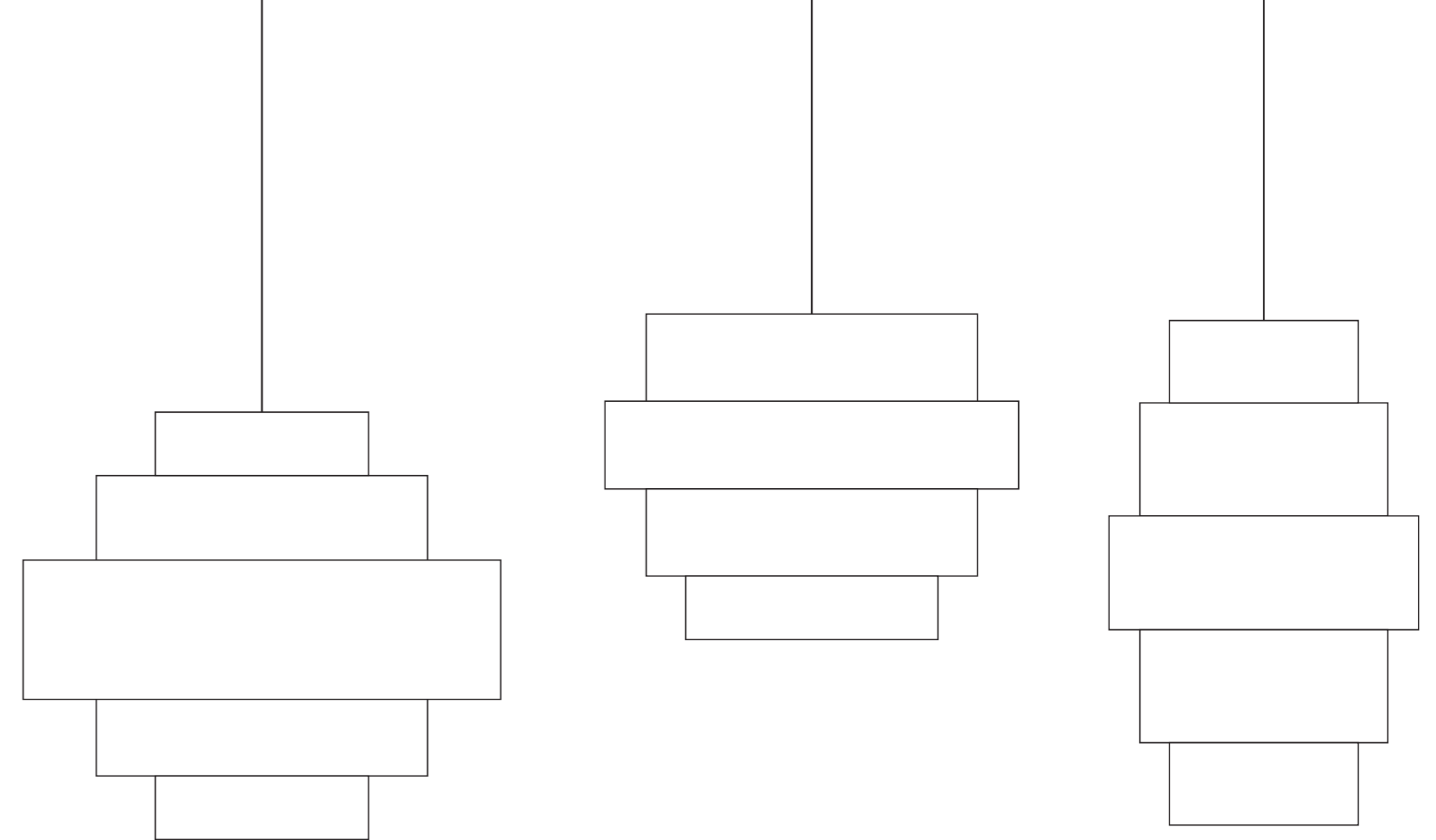
Kuvassa näkyy miten valo käyttäytyy tasopinnassa. Seuraavaksi rakensin hahmomalleja, jotta pystyin havainnoimaan, miten valo käyttäytyy pystysuunnassa.

Yhtenä ohjaavana tekijänä tämän valaisimen suunnittelussa oli myös materiaali. Lieriön muotoisia kappaleita on helppo valmistaa ohutviiluvanerista.

Tein eri kokoisia lieriöitä, joita aloin pinoamaan päällekkäin. Kokeilin eri halkaisijoita ja lieriöiden korkeuksia, jotta näkisin mikä toimii valonlähteen kanssa parhaiten.

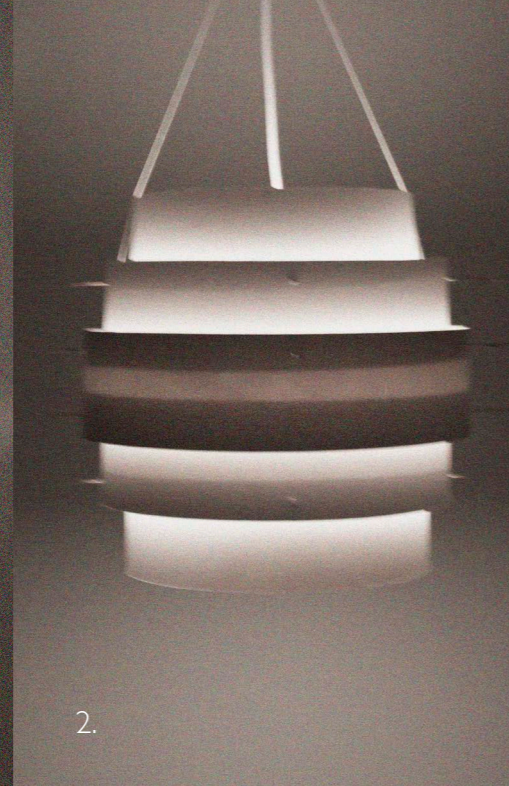
Yksittäisen lieriön korkeus (8cm) määräytyi sen mukaan mitä se minimissään voi olla, jotta se peittää valonlähteen. Lieriöiden halkaisijan maksimimitan määritteli hahmomallimateriaalin mitat.

Näistä seikoista syntyi mittasuhteet, joita vaihtelemalla pystyin tutkimaan eri mallien valaisuominaisuuksia.

1.

2.

3.

Kuva 1.

Kuvan mallissa lieriöt ovat riittävän väljästi päällekkäin eivätkä ne juurikaan mene lomittain, vain sen verran, että ne saadaan kiinnitettyä toisiinsa. Näin valaisin valaisee riittävästi sivusuuntaan.

Lieriöiden halkaisijoiden kokoerot ovat kuitenkin liian suuret ja siitä johtuen valaisin valaisee pystysuuntaan epätasaisesti. Syntyy liian voimakkaita valo- ja varjoja.

Kuva 2.

Tässä mallissa valo jakautuu melko tasaisesti ympäristöönsä, koska lieriöiden halkaisijat kasvavat tasaisesti eivätkä kokoerot ole liian suuria. Näin vältetään liian voimakkailta valoilta ja varjoilta.

Malli ei kuitenkaan valaise riittävästi sivusuunnassa, koska lieriöt ovat liian ahtaasti päällekkäin ja ne menevät liikaa lomittain.

Kuva 3.

Tässä mallissa on liian voimakkaat mittasuhteiden vaihtelut niin pysty- kuin vaakasuunnassa. Valaisin ei valaise tasaisesti ja syntyy liian voimakkaita valo- ja varjoja.

Näiden havaintojen pohjalta valmistin seuraavat hahmomallit.

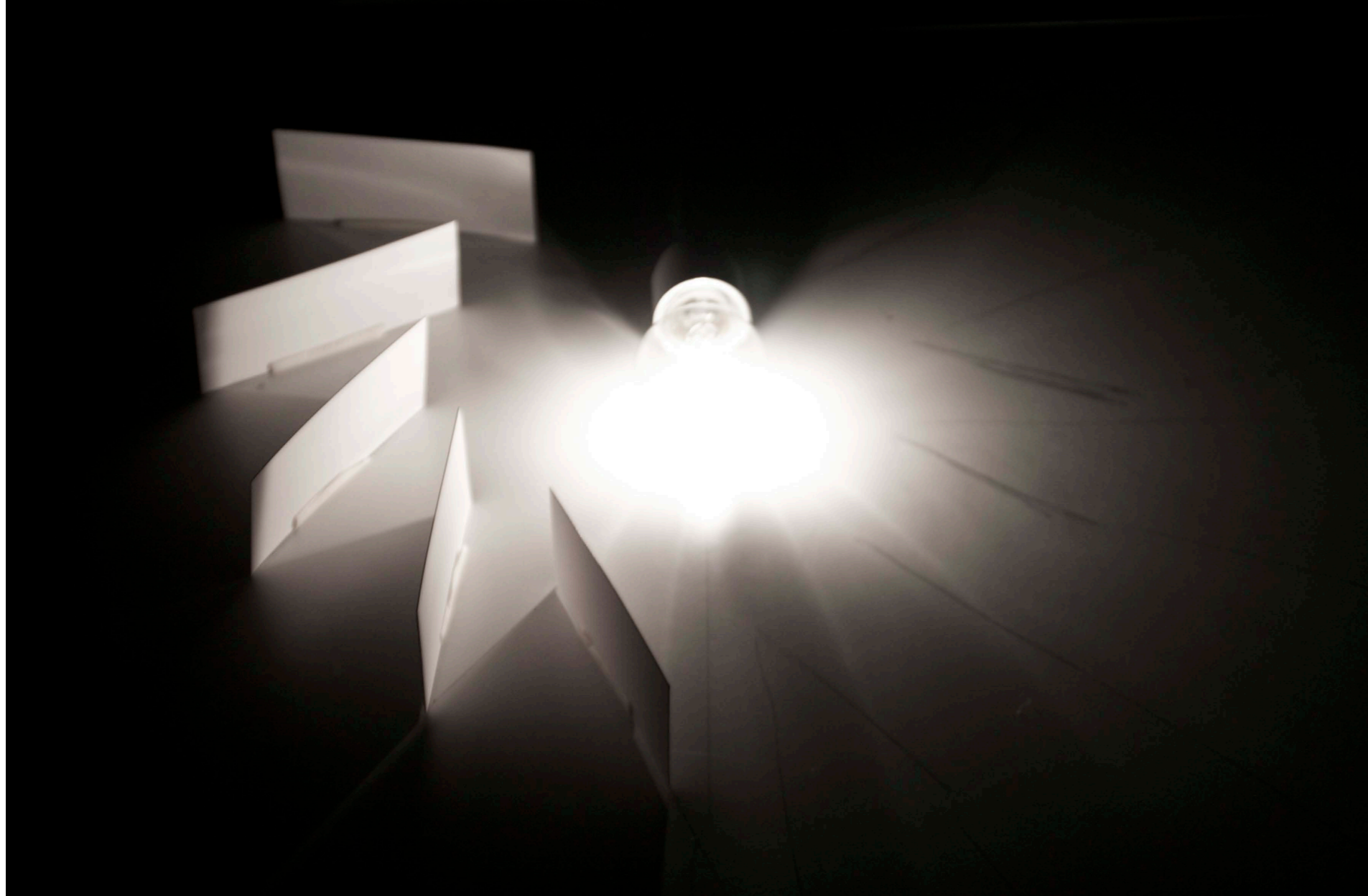
Tein vielä muutamia hahmomalleja käyttämällä päällekkäisiä lieriöitä. Samat hyvät ja huonot ominaisuudet toistuivat, vaikka muutin mittasuhteita. Viimeiseen malliin kokeilin kultaisen leikkauksen suhteita, mutta sekään ei tuottanut haluttua tulosta.

Kaikissa malleissa minua häiritsi myös keskiosan tummuus. Valaisin valaisi muilta osin myös itseään, paitsi uloiman osan kohdalla, joten se jäi aina tummaksi. Ohutviiluvanerin kanssa samaa ongelmaa ei todennäköisesti tule, sillä se läpäisee ja heijastaa hieman eri tavalla valoa.

Tässä vaiheessa päätin luopua lieriöiden käytöstä ja palata pöydän ääreen tutkimaan valon suuntaamista.

Vaikka valaisin olisi yksinkertaisempi valmistaa lieriöistä, valaisuominaisuudet olisivat todennäköisesti paremmat kun käytetään kartioita. Eli seuraavaksi tutkin millaisilla kulmilla valoa saisi paremmin hajotettua ja suunnattua.

Kuva 52, prosessikuva, 2015

Kiinnitin taas valonlähteen pöytäpinnalle ja aloin pahvisuikaleilla tutkimaan valon suuntaamista ja hajottamista. Nyt pyrin löytämään oikeat kulmat ja määrät kartioille. Tämän tutkimuksen pohjalta pystyin määrittelemään valaisimen sivuprofiilin ja sitä kautta piirtämään siitä pyörähdyskappaleen lopullista muotoa varten.

Pahvisuikaleiden avulla piirsin pöydänpintaan valaisimen sivuprofiilia. Määrittelin myös valonlähteen paikan valaisimen sisällä, sillä se vakuttaa oleellisesti siihen, miten valaisin valaisee.

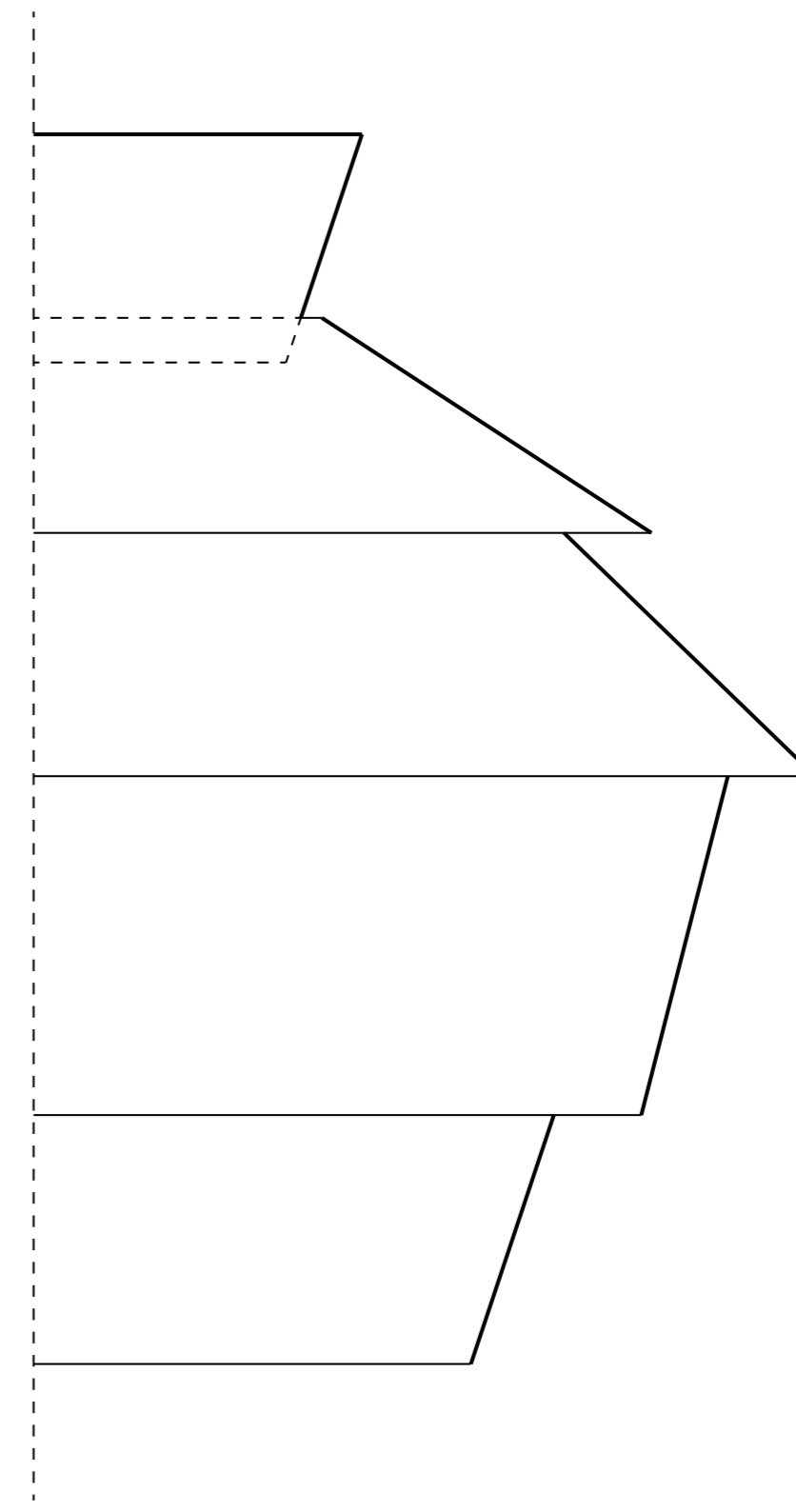
Tällä tavoin ”piirsin” valaisimen lopullista muotoa. Aluksi en täysin ymmäränyt mihin asioihin minun tulisi kiinnittää huomiota, mutta vähitellen aloin ymmärtämään miten valoa kannattaisi suunnata.

Kun lopullinen muoto oli selvinyt, mallinsin valaisimesta 3d-mallin, jotta pystyin tekemään muodosta levityskuvat hahmomallin valmistamista varten.

8.3.5 LOPULLINEN MUOTO JA VALMISTUS

Viereisessä kuvassa näkyy valaisimen sivuprofiili, johon olin päätenyt tutkimalla valon suuntaamista. Piirsin profiilin kulmat suoraan valonsuuntaamiskokeilujen pohjalta.

Mallinsin sivuprofiilista suoraan pyörähdykappaleen, jonka valmistin seuraavaksi paperista.

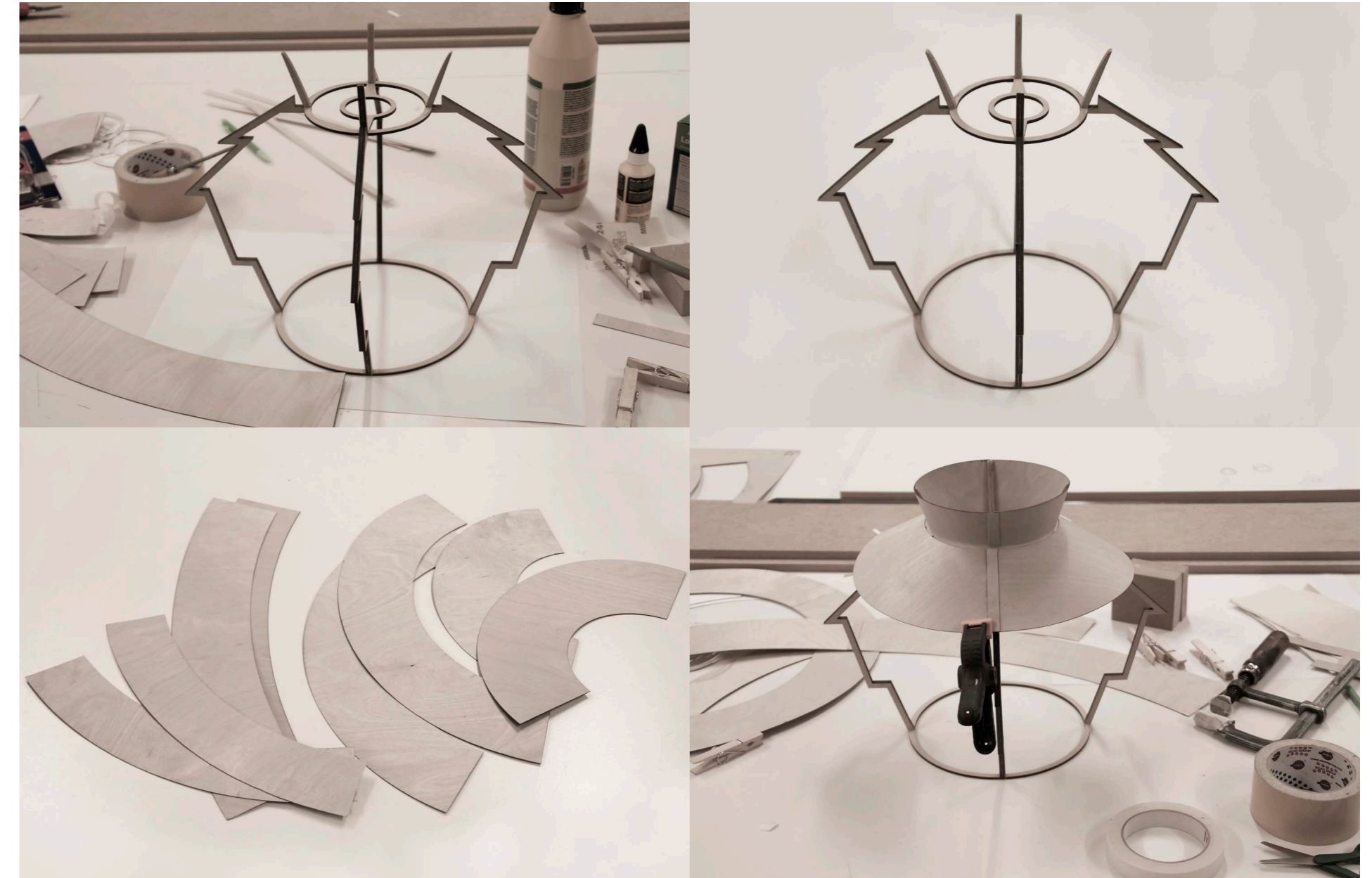

Kuvassa näkyy valmis muoto paperimallina. Valmistin ensin hahmomallin, jotta näin miten valaisin toimii valon kanssa ja millaiset mittasuhteet siinä on. Valo tulee melko tasaisesti ja valaisin täyttää briefissä määrittelemiä kriteerejäni. Seuraavaksi tein valaisimen ohutviiluvanerista.

Tämä muoto oli tämän prosessin tähänastisten havaintojen summa.

Ohutviiluvaneriosat leikasin laserleikkurilla. Kokoamista varten tein mdf-levystä laserleikkaamalla sisäprofiilin, johon vaneriosat kiinnittyivät. Vaneriset kartiot koostuvat kahdesta osasta, jotta laserleikkaaminen ja kokoaminen olisi helpompaa. Saumakohtiin liimasin pienet listat, jotka vahvistivat sauman ja helpottivat liimaamista.

Kuva 55, prototyypin valmistus, 2015

9 LOPPUTULOS

9.1 INTUITIO

Kuva 56, "Intuitio", kuva: Maria Hästbacka, 2015

Kuva 57 & 58, "Inuitio", kuva: Maria Hästbacka, 2015

9.1 RATIO

Kuva 59, "Ratio", kuva: Maria Hästbacka, 2015

Kuvat 60 & 61, "Ratio", kuva: Maria Hästbacka, 2015

10 ARVIOINTI

10.1 PÄÄTELMÄT

Intuitio vs Ratio on ollut mielenkiintoinen matka kahteen hyvin äärimmaiseen tapaan muotoilla tuotteita. Harvoin muotoilija heittäytyy täysin, kuin taiteilija, intuiionsa vietäväksi tai vastakohtaisesti pyrkii rationaalisesti perustelemaan kaikki muotoilulliset ratkaisunsa.

Ratio

Ennakkokäsitykseni siitä kumpi näistä kahdesta lähestymistavasta tulee olemaan haastavampi, meni prosessin aikana täysin uusiksi. Aavistelin etukäteen, että ratio-osuuden toteuttaminen olisi paljon helpompaa, sillä siinä minulla oli selkeästi rajatut tavoitteet ja toimeksianto. Uskoin pystyväni hakemaan sääntöjen maailmasta kaikki tarvittavat ratkaisut suunnittelutyöhöni. Ajattelin lopputuloksen syntyvän ”tieteellisesti” kokeilemalla eri vaihtoehtoja, joista sitten rationaalisin perusteluihin valitsisin parhaan. Loppujen lopuksi se osoittautui hieman haastavammaksi, sillä järkiperustelujen löytäminen jokaiselle ratkaisulle tuntui välillä todella raskaalta.

Luulin, että muodoltaan ja funktioltaan tasapainoinen ja toimiva valaisin olisi helppo valmistaa pelkästään rationaaliseen päättelyyn ja tutkimisen tuloksena, mutta myönnän nyt ettei se ihan niin helposti onnistukaan. Onhan se mahdollista, mutta todella hidasta. Annoin molemmille prosesseille saman verran aikaa, mutta ratio-osuus olisi vaatinut kaksinkertaisen

ajan, sillä kaikki ratkaisut piti olla rationaalisesti perusteltavissa (ja se vei aikaa).

Kun perustelut valaisimen hyvyydelle ovat rationaaliset, niin onko se siltikään hyvä? Oli vaikea todeta jonkun muodon olevan hyvä, ottamatta varsinaisesti kantaa siihen miltä se näyttää. Toisaalta, voi pelkästään rationaalisten perustelujen kautta syntynyt tuote olla esteettinen, onhan kauneudelle esimerkiksi matemaattinen kaava (kultainen leikkaus).

Ne hetket, jolloin olin pahiten jumissa ratio -prosessini aikana oli juuri ne hetket, jolloin tiesin intuiitioni olevan täysin hiljaa. Sillä jos olisin antanut luvan itselleni kuunnella intuitiota olisi prosessini kulkenut paljon jouhevammin ja tullut valmiiksi. Tuntui, että nyt se jäi kesken.

Se, ettei voi yhtään kuunnella tai luottaa omaan intuitioonsa, oli minulle muotoilijana todella lamaannuttavaa. Muotoilutehtävästä hävisi kaikki hauskuus ja se kulki vain mekaanisesti eteen päin. Vaikka mentäisiinkin funktio ja muut rationaaliset perustelut edellä, on silti iso osa muotoilusta intuitiivisen ajattelun ja toiminnan tulosta. Intuition kuuntelu ja sen ohjailtavaksi heittäytyminen muotoiluprosessissa on ihan yhtä tärkeää kuin esimerkiksi tuotteen käyttötilanteiden kartoitus.

Eri kirjallisuutta lukiessani törmäsin useammin kuin kerran siihen, että jopa tiedemiehet (joiden

koko ammatti perustuu ratioon) luottavat intuitioonsa työtään tehdessään. Jopa Albert Einstein oli aikanaan intuition puolesta puhuja. Intuitio ei siis missään nimessä ole pelkästään taiteellisesti luovien ihmisten työkalu.

Intuitio

Intuitiivinen prosessini sujui kuin tanssi. Aluksi pelkäsin, ettei tämä prosessi tuottaisikaan tulosta, mutta lopulta tuloksia syntyi kuin itsestään.

Prosessia aloittaessani tunsin oloni välillä jopa hieman typeräksi, varsinkin silloin kun ensimmäisen kerran aloin piirtelemään paperille ihan mitä sattuu vailla ajatusta prosessin lopputuloksesta, valaisimesta. Aikaisemmin, kun olin muotoilutyössäni epäilevämpi ja huomattavasti itsekriittisempi, en olisi uskonut, että tällainen aluksi päämäärättömältä tuntuva toimintatapa voi tuottaa haluttuja lopputuloksia.

Yllätyin siitä miten vaivattomalta koko prosessi tuntui ja miten hauskaa minulla oli. Välillä saatoin ajatella olevani hullu, kun uskoin, että kasasta ”vulvan” kuvia voi syntyä aikarajaan menessä kolmiulotteinen toimiva valaisin. Mutta päätin uskoa prosessiini ja se kantoi loppuun asti. Yhtäkkiä huomasin valaisimeni olevan valmis, eikä edes tuntunut siltä, että olisin tehnyt töitä sen eteen. Uskon, että onnistumiseeni vaikutti hyvin pitkälti myös se millaisessa mielentilassa tekohetkellä olen ollut. Kun on henkisesti hyvä

olla on helpompi heittäytyä intuition vietäväksi. Silloin on rohkeampi ja uskaltaa luottaa siihen, että onnistuu. Heti kun antaa epäilyksille sijaa, alkaa intuitio hiljentyä. Epäilyksen hetkellä yleensä olen voinut turvautua rationaaliseen ajatteluuni, mutta tässä prosessissa ei taas ollut tilaa sille.

Vastapari

Vastaparini edustaa kahta hyvin erilaista tapaa tehdä suunnittelutyötä. En opinäytetyöni kautta ole kummankaan tavan puolestapuhuja, vaan enemmänkin niiden havainnoija. Tahdoin myös haastaa perinteisiä tapoja suunnitella tuotteita.

Molemmissa tavoissa on omat hyvät ja huonot puolensa. Uskon, että äärimmäisyyksistään huolimatta, molemmilla tavoilla on mahdollista löytää jotain uutta ja odottamatonta, jopa rationaalisella ajattelulla. Tällä kertaa intuitio vei kuitenkin voiton ratiostani ja sitä kuuntelemalla ylsin sellaiseen lopputulokseen, joka ylitti odotukseni.

Mielenkiintoista on ollut useat aiheen tiimoilta käydyt keskustelut. Samalla tavoin kuin opinäytetyössäni teen tällaisen kahtia jaon huomaa kanssaihmisissäni mielipiteiden jakautuvan kahtia. Intuition ja ration vastakkainasettelu selkeästi herättää keskustelua ja on jokseenkin kiistelty aihe. Aiheen ympärillä on niin paljon ennakkokäsityksiä. Intuitiota pidetään yllättävän usein yhtä epäluotettavana

kuin ylipäätään tunteita ja siihen liitetään paljon ylikuonnollisia asioita, eikä sitä nähdä yhtenä ajattelun muotona. Yhtä lailla rationaalista ajattelua pidetään ”insinöörimäisenä” ja kylmän laskelmallisena, eikä sellaisena ajattelun muotona, jota muotoilija voisi pelkästään käyttää muotoilunsa perustana. Rationaalisen ajattelun tulisi muka tarjota vain niin sanotut tekniset ratkaisut muotoiluongelmiin.

Voiko intuition ja ration irrottaa toisistaan?

Voi, ei ja ehkä.

Täysin intuitiivisessa tai rationaalisessa prosessissa piilee onnistumisen mahdollisuuksia ja epäonnistumisen riskejä. Sanoisin, että joillekin toinen tapa sopii toista paremmin. Huomasin itselleni olevan yllättävän helppoa olla intuition johdattelemana, mutta joillekin asioiden rationalisointi on kaikki kaikessa. Suunnittelutyö on todennäköisimmin hedelmällisintä silloin kun nämä kaksi, intuitio ja ratio, kulkevat rinnakkain. Mutta ehkä prosessissa yksittäisten vaiheiden aikana on tuottoisampaa välillä olla pelkästään intuition tai ration vietävänä. Koska sanotaan, että kun sulkee yhden aistin pois niin muut aistit tehostuvat. Ehkä samoin käy, kun sulkee jomman kumman, intuition tai ration, pois.

10.2 PROSESSI

Prosessi kulki enimmäkseen jouhevasti ja ylsin alussa asettamiini tavoitteisiin. Tein vastaparin, intuition ja ration. Intuition maailmasta löysin miltei vaivattomasti jotain uutta ja odottamatonta kun taas ration maailmasta saman löytäminen tuntui todella haastavalta. Prosessi kuitenkin yllätti minut täysin ja osa ennakkokäsityksistäni meni uusiksi. Vaikeammaksi prosessiksi osoittautuikin ratio-osuus.

Rationaaliseen ajatteluun perustuva suunnittelu on mielenkiintoista, mutta niin kuin kaikki "tieteen tekeminen", on se todella hidasta ja välillä se menee pieleen. Ratio-osuudessa minun oli vaikea pysyä tässä ja nyt, sillä rationaalinen mieleni pyrki koko ajan laskelmoimaan ja näkemään lopputuloksen. Välillä ratio-osuus pysähtyi täysin, koska minun oli vaikea löytää tyhjentäviä rationaalisia perusteluja kaikille ratkaisuille. Rationaalista prosessia olisin voinut jatkaa paljon pidempään.

Intuitiiviseta työskentelytavasta löysin oman tapani toimia ja suunnitella tuotteita. Sen hienous piilee siinä, että kuljen askel askeleelta kohti päämäärää enkä prosessin aikana pyri näkemään lopputulosta. Tämä mahdollistaa sen, etten liian varhaisessa vaiheessa ala poissulkemaan eri vaihtoehtoja ja näin pystyn tuottamaan enemmän ideoita. Intuitiivinen työskentely onnistuakseen tarvitsee kuitenkin hyvän flow-tilan, ja joskus ongelmaksi voi muodostua juuri sen löytäminen.

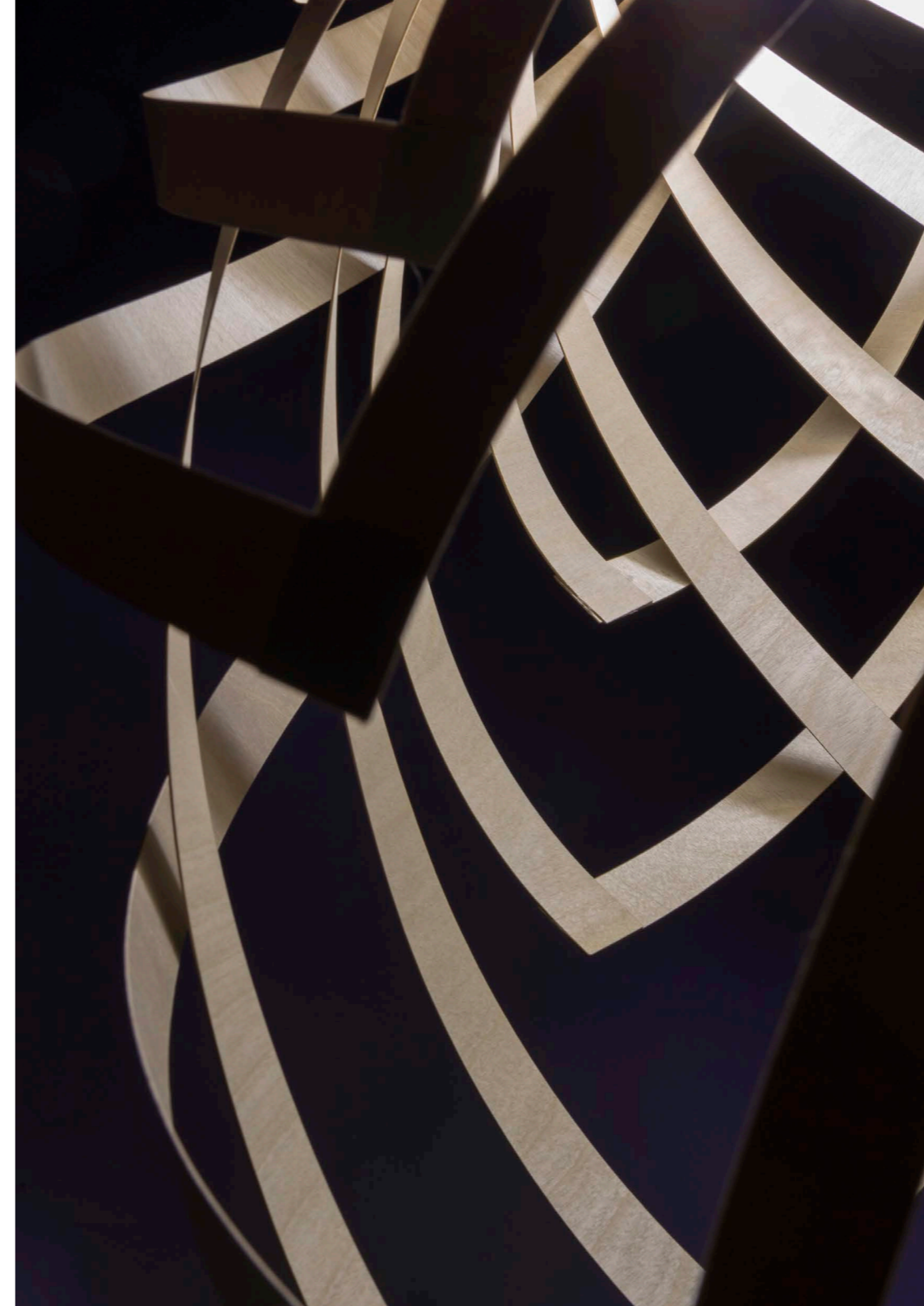
10.3 VALAISIMET

Valaisinpari, intuitio ja ratio, ilmentävät hyvin näiden kahden prosessin eroavaisuuksia. Niissä näkyy, mitä syntyy kun ollaan intuition tai vastaavasti ration maailmassa.

Intuitio-valaisin tarjoaa katsojalleen jotain uutta ja ennenäkemätöntä. Se on kaunis ja eheä kokonaisuus valon kanssa ja ilman. Siitä näkyy tekemisen ilo ja vaivattomuus sekä muotoilijansa persoonallisuus.

Ratio-valaisin on muodoltaan toimiva ja täyttää briefissä määrittelemäni kriteerit. Se valaisee tasaisesti ympärilleen ja on kelpo valaisin pohjoismaalaiseen kotiin, mutta odoltaan se ei kuitenkaan tarjoa mitään uutta.

Molempia valasimia voisi vielä jatkokehittää, sillä nyt ne ovat vain kahden erilaisen prosessin ruumiillistumia tai "symboleja" kuin loppuun asti vietyjä tuotteita. Ratio-valaisin olisi helppo valmistaa teollisesti ja siihen olisi helppo löytää oikeat materiaalit. Intuitio-valaisin voisi sopia piensarjatuotantoon ja sen valmistaminen voisi tapahtua enimmäkseen käsityönä.

11 LÄHDELUETTELO

PAINETUT LÄHTEET:

Dempsey Amy, 2008, "Moderni Taide", suomenkielinen painos, Kustannusosakeyhtiö Otava

Dunderfelt Tony, 2008, "Intuitio -Sisäinen viisus", Helsinki, Kirjapaja

Hyysalo Sampsa, 2006, "Käyttäjätieto ja käyttäjätutkimuksen menetelmät", Edita Publishing Oy, Helsinki

Kozel Nina, 2013, "Design The Groundbreaking Moments", Prestel Verlag, Munich, London, New York

ELEKTRONISET LÄHTEET:

"Intuitiota voi hyödyntää tietoisesti", 2015, Aalto-yliopiston ajankohtaiset uutiset [viitattu 20.4.2015] Saatavissa: <http://www.aalto.fi/fi/current/news/2015-03-05-002/>

Cappellini -kotisivut, 2015, [viitattu 26.2.2015] Saatavissa: <http://cappellini.it/en/products/chairs-and-armchairs/fronzoni-64>

Front -kotisivut, 2015, [viitattu 28.2.2015] Saatavissa: <http://www.frontdesign.se/category.php?id=66&product=171>

Kielitoimiston sanakirja, Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy, 2015 [viitattu 22.2.2015, 24.3.2015] Saatavissa: <http://www.kielitoimistonanakirja.fi/>

Marcel Wanders -kotisivut, 2015, [viitattu 18.2.2015] Saatavissa: <http://www.marcelwanders.com/products/seating/monster-bar-stool/>

MOT Kielitoimiston sanakirja, Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy, 2015 [viitattu 25.2.2015] Saatavissa: <https://mot.kielikone.fi/mot/phkk/netmot.exe>

Muhonen Jaakko, "Intuitio ja sen kehittäminen", 2015 [viitattu 18.2.2015] Saatavissa: <http://www.selfcon.fi/intuitio.htm>

"PH Lys" -dokumentti osa 1, [viitattu 28.2.2015] Saatavissa: <http://www.louispoulsen.com/int/lighting-philosophy/ph-on-lighting-philosophy.aspx>

Picchi Francesca, "Ron Arad: No Discipline", 2008 [viitattu 5.3.2015] Saatavissa: <http://www.domusweb.it/en/news/2008/12/09/ron-arad-no-discipline.html>

Rintanen Martta, 2013, "Kaj Franck- Suomalaisen muotailun vahva vaikuttaja", s.12-13,

[viitattu 25.2.2015] Saatavissa: http://issuu.com/luholografium/docs/kaj_franck_suomalaisen_muotailun_vahva_vaikuttaja/23?e=2708885/1562240

Studio Wieki Somers -kotisivut, 2003, [viitattu 23.3.2015] Saatavissa: <http://www.wiekisomers.com/#>

Tikkanen Johanna, 2015, "Kannattaako intuition luottaa?", Helsingin Sanomat verkkolehti [viitattu 20.4.2015] Saatavissa: <http://www.hs.fi/elama/a1427856048012>

van Hout Marco, 2014, "Interview on Design and Emotion for IDEIA Magazine 2014", [viitattu 22.2.2015] Saatavissa: <http://www.marcovanhout.com/interview-on-design-and-emotion-for-idea-magazine/>

KUVALÄHTEET:

Kuva 1, kansikuva, tekemäni vesivärimaalaus, 2015
Kuva 2, piirtämäni kuva, "Muotailijan muistiinpanot", 2014
Kuva 3, "Käpytanssi", kuva Muotailijan identiteetti -kurssilla tekemästäni valaisimen pohvimallista. Studiokuva: Ninni Vidgren
Kuva 4, "Värivaluu", tekemäni vesivärimaalaus, 2015
Kuva 5, Wieki Sommers, "High Tea Pot" 2003, lähde: <http://designerspraktijk.blogspot.fi/2013/11/wieki-somers-richtte-na-haar-afstudereren.html>
Kuva 6, Teema astiaston teekannu, lähde: yritysmyynti.fiskars.com/teema-tee kannu-1-1-valkoinen-1
Kuva 7, Michele de Lucchi, "Lido" sohva, 1982, lähde: https://www.1stdibs.com/furniture/seating/sofas/canape-lido-michele-de-lucchi-from-memphis-italy-1980s/id-_908895/
Kuva 8, A.G. Fronzoni, 1964, tuolit huonekalusarjasta The Series '64, lähde: <http://cappellini.it/en/products#chairs-and-armchairs>
Kuva 9, "Musteläiskä", tekemäni kuvituskuva, 2015
Kuva 10, Front, Design by Animals -malliston valasin "Fly lamp", lähde: http://www.designfront.org/uploads/amp_by_fly_FRONT.jpg
Kuva 11, Poul Henningsen kertomassa valasimensa suunnittelusta, "PH Lys" -dokumentista kuva, lähde: <http://www.louispoulsen.com/int/lighting-philosophy/ph-on-lighting-philosophy.aspx>
Kuva 12, Ron Arad, "Southern Hemisphere" -veistostuoli, lähde: <http://www.domusweb.it/en/news/2008/12/09/ron-arad-no-discipline.html>
Kuva 13, Gerrit Rietveldin "Red and Blue chair", lähde: http://catalog.quittenbaum.de/object_detail_Arملهnstuhl_Red_and_Blue_chair_1918_Rietveld_Gerrit_Groenekan_Gerard_A_van_de_Utrecht__68455__list_objects__M_109__0__eng
Kuva 14, Marcel Wandersin suunnittelema tuoli, "Monster Bar Stool" baarijakkara, kuvälähde: <http://www.architonic.com/pmsht/monster-mooil/177694>
Kuva 15, "Campus barstool" -baarijakkara, suunnittelijoina Jhoannes Foersom & Peter Hiro Lorenzen, kuvälähde: <http://www.archello.com/en/product/campus-barstool>
Kuva 16, Antti Kotilaisen suunnittelema "Chip" -baarijakkara, kuvälähde: <http://www.archiexpo.com/prod/piiroinen/contemporary-chairs-armrest-9573-112333>.

html#product-item_1112329
Kuva 17, "Väriroiske", maalaamani kuvituskuva, 2015
Kuva 18, "Punos", piirtämäni kuva, 2015
Kuva 19, piirtämäni kaavio
Kuva 20, tekemäni kuvituskuva, 2015
Kuva 21, aukeaman kuvat, otos kuvapäiväkijastani, 2015
Kuvat 22-34, tekemäni luonnokset, 2015
Kuvat 35-36, ottamiani prosessikuvia, 2015
Kuva 37, tekemäni luonnoksia, 2015
Kuva 38, ottamiani prosessikuvia, 2015
Kuvat 39-40, valmis muoto, ottamiani kuvia, 2015
Kuva 41, piirtämäni kaavio, 2015
Kuva 42, tila, lähde: <http://royaldesign.com/US/viewitem.aspx?ID=85011>
Kuva 43, tila 2, lähde: <http://blog.jelanieshop.com/interior/old-vicarage-renovation-in-sweden/>
Kuva 44, tila 3, lähde: <https://nordicdesign.ca/bright-and-modern-apartment-in-fredensberg/>
Kuva 45, "Pulp", piirtämäni kuva, 2015
Kuva 46-48, ottamiani prosessikuvia, 2015
Kuva 49, tekemäni kuvituskuva, 2015
Kuva 50, ottamiani prosessikuvia, 2015
Kuvat 51-54, ottamiani prosessikuvia, 2015
Kuva 55, prototyypin valmistus, ttamani kuvit, 2015
Kuvat 56-58, "Intuitio", kuvat: Maria Hästbacka
Kuvat 59-61, "Ratio", kuvat: Maria Hästbacka
Kuva 62, "Kevät", maalaamani kuva, 2015
Kuvat 63, "Intuitio" & "Ratio", kuvat: Maria Hästbacka, 2015

KIITOKSET:

Iso kiitos kaikille ihanille opettajilleni ja rakkaille
opiskelutovereilleni!
Kiitos erityisesti kaikille mun supernaisilleni!

